

## **AZ ENYHE ÉRTELMI FOGYATÉKOS TANULÓK NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁJÁT ELLÁTÓ SZAKISKOLA KÖTELEZŐ 9/E ELŐKÉSZÍTŐ ÉVFOLYAMÁNAK KERETTANTERVE**

Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók számára készült kerettanterv céljaiban, feladataiban és az ezekre épülő további tartalmakban is figyelembe veszi a jövőben várható társadalmi, gazdasági változásokat, valamint az ezzel összefüggésben megjelenő, a köznevelés egészére vonatkozó célokat és feladatokat. A kerettantervi rendszer az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében is prioritásként értelmezi azokat a személyiség-, készség- és képességfejlesztési tartalmakat, amelyek az egyén és a társadalom számára egyaránt nélkülözhetetlenek.

A célok és feladatok meghatározása a Nemzeti alaptanterven (Nat) és a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelvén alapul. A sajátos nevelési igényű tanulók esetében is a Nat-ban meghatározott egységes fejlesztési feladatokat kell alapul venni. A nevelési-oktatási folyamatot a tanulók lehetőségeihez, korlátaihoz és speciális igényeihez igazodva elsősorban a következő elvek szerint kell megszervezni:

- a feladatok megvalósításához hosszabb időszavakat, tágabb kereteket kell megjelölni ott, ahol erre szükség van;
- igény szerint sajátos, a fogyatékossgal összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket kell kialakítani és teljesíteni;
- szükség esetén a tanuló számára legmegfelelőbb alternatív kommunikációs módszerek és eszközök, siket tanulóknál a magyar jelnyelv elsajátításának, alkalmazásának beépítése a nevelés, oktatás folyamatába;
- az iskolák segítő megkülönböztetéssel, egyénileg is támogassák a tanulókat, elsősorban az önmagukhoz mért fejlődésüket értékelve; az egyes fogyatékkal élő tanulókkal összefüggő feladatokról a Sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának tantervi irányelve és a vizsgaszabályzatok adnak eligazítást.

A hatályos jogszabályok alapján az iskola pedagógiai programjának részeként, a miniszter által kiadott kerettanterveket kiegészítve helyi tantervet készít. A helyi tanterv elkészítésekor különös figyelmet kell fordítani a Nat jelzett elvei közül arra, hogy a helyi tanterv a fogyatékossgal, sajátos nevelési igénnyel összeegyeztethető tartalmakat, követelményeket jelenítsen meg, ennek érdekében a kerettanterv tartalmi elemei az igényeknek megfelelően adaptálhatóak, illetve ugyanazon célokat szolgáló elemekkel behelyettesíthetőek.

### **Témakörök**

A Nat témakörei a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő módon adaptálva, horizontálisan érvényesülnek a kerettantervben. A témakörök egy adott tantárgyon belül a Nat-tól esetenként eltérő megnevezéssel és más belső elrendezéssel jelennek meg, hogy igazodjanak a sajátos nevelési igényű tanulók speciális tanulási igényeihez, de összességükben lefedik a Nat által az adott tantárgyra meghatározott témakörök tartalmi egészét.

### **Célok és feladatok**

Ebben a szakaszban – az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelő-oktató munkáját ellátó szakiskola kötelező előkészítő évfolyamán – az előzetes tudások megerősítése és tovább építése, alkalmazása, az önálló életvezetési technikák tudatos gyakorlása kerül a középpontba. Megvalósul a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó gyengébb vagy sérült funkciók korrigálása, kompenzálása, a szakmatanuláshoz, munkába álláshoz szükséges motiváció megteremtése.

A pedagógus feladata biztosítani az enyhe értelmi fogyatékos, alapfokú iskolai tanulmányaikat befejezett tanulók általános tudásának elmélyítését, illetve szinten tartását, a közismereti órákon a szociális kompetenciák fejlesztését, a személyes jártasságnak, a problémákkal való megbirkózás képességének erősítését célzó tanulási környezetet, a tevékenységközpontú tanulásszervezést.

A képzés feladata elmélyíteni, kiegészíteni az alapfokú iskolában megszerzett általános műveltséget, feltárni és segíteni az épen maradt részképességeket, támogatni az érdeklődés és tehetség alapján kialakuló tanulói tevékenységeket.

A tantárgyi struktúra igazodik az értelmi fogyatékoságból adódó nevelhetőség, oktathatóság, képezhetőség sajátosságaihoz. Ennek lényeges eleme, hogy integrált természetismeret tantárgyat tartalmaz; a kompetenciák fejlesztésében megkülönböztetett figyelmet fordít a személyes, a szociális, a kommunikációs és az életvezetési kompetenciákra; és minden tananyagtartalmat a gyakorlati életben előforduló problémák, helyzetek megoldásához kapcsol.

### **Fejlesztési területek – nevelési célok**

Az *erkölcsi nevelés* területén kialakul a szabálykövető magatartás érvényesítése; a mindennapi gyakorlatban az érzelem, az értelem és a cselekvés összefüggésének tudatosításával, az erkölcsi meggyőződés és az erkölcsi cselekvés kívánatos összhangjának felismertetésével valósul meg. A folyamat végén az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képes lesz cselekedetei következményeinek belátására, a mások iránti felelősség és felelősségvállalás érzékelésére. Kibontakozik a közösségi étellel kapcsolatos igazságérzete, társaival és az őt körülvevő személyekkel szembeni elfogadása, segítőkészsége. Magatartásában fejlődik az önfegyelem, a másokat megillető tisztelet megadása és tevékenységeiben a kívánatos mértéktartás. Feladatai és munkatevékenységei során megerősödik kötelességtudata.

A köznevelés alapvető célja a tanulók erkölcsi érzékének fejlesztése, a cselekedeteikért és azok következményeiért viselt felelősségtudatuk elmélyítése, igazságérzetük kibontakoztatása, közösségi beilleszkedésük elősegítése, az önálló gondolkodásra és a majdani önálló, felelős életvitelre történő felkészülésük segítése. Az erkölcsi nevelés legyen életszerű: készítsen fel az elkerülhetetlen értékkonfliktusokra, segítsen választ találni a tanulók erkölcsi és életvezetési problémáira. Az erkölcsi nevelés lehetőséget nyújt az emberi lét és az embert körülvevő világ lényegi kérdéseinek különböző megközelítési módokat felölelő megértésére, megvitatására. Az iskolai közösség élete, tanárainak példamutatása támogatja a tanulók életében olyan nélkülözhetetlen készségek megalapozását és fejlesztését, mint a kötelességtudat, a munka megbecsülése, a mértéktartás, az együttérzés, a segítőkészség, a tisztelet és a tisztesség, a korrupció elleni fellépés, a türelem, a megértés, az elfogadás. A tanulást elősegítő beállítódások kialakítása – az önfegyelműtől a képzelőtehetségen át intellektuális érdeklődésük felkeltéséig – hatással lesz egész felnőtt életükre, és elősegíti helytállásukat a munka világában is.

*Nemzeti öntudat, hazafias nevelés.* A tanulók ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajátítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

*Az állampolgárságra, demokráciára nevelés* terén felkészül a társadalmi elvárásoknak megfelelő kötelezettségek és jogok gyakorlására, megismeri és szükség szerint igénybe veszi az önérvényesítés intézményes lehetőségeit.

A demokratikus jogállam, a jog uralmára épülő közélet működésének alapja az állampolgári részvétel, amely erősíti a nemzeti öntudatot és kohéziót, összhangot teremt az egyéni célok és a közjó között. Ezt a cselekvő állampolgári magatartást a törvénytisztelet, az együttélés szabályainak betartása, az emberi méltóság és az emberi jogok tisztelete, az erőszakmentesség, a méltányosság jellemzi. Az iskola megteremti annak lehetőségét, hogy a tanulók megismerjék a főbb állampolgári jogokat és kötelezettségeket, és ennek keretében biztosítja a honvédelmi nevelést. A részvétel a közügyekben megkívánja a kreatív, önálló mérlegelő gondolkodás, az elemzőképeség és a vitakultúra fejlesztését. A felelősség, az önálló cselekvés, a megbízhatóság, a kölcsönös elfogadás elsajátítását hatékonyan támogatják a tanulók tevékeny részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások.

*Önismeret és társas kultúra fejlesztése* területén az enyhe értelmi fogyatékos tanulóban kialakul a felnőtt élethez kötődő reális énképe, megismeri és kontrollálni tudja a viselkedését. A társas kapcsolatok tudatosan megfigyelt visszajelzései alapján továbbfejlődik önértékelése, önbizalma. Kialakul a társakkal, ismerős és ismeretlen környezettel szembeni bizalom és bizalmatlanság megfelelő egyensúlya.

Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az oktatási és nevelési folyamatban résztvevő tanulók, az elsajátított készségekre és tudásra támaszkodva énképükben is gazdagodjanak, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatást igényelnek ahhoz, hogy tudatosuljon, a saját/egyéni fejlődésüket, sorsukat és életpályájukat maguk tudják alakítani. A megalapozott önismeret hozzájárul a kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.

*A családi életre nevelés.* A család kiemelkedő jelentőségű a gyerekek, fiatalok erkölcsi érzékének, szeretetkapcsolatainak, önismeretének, testi és lelki egészségének alakításában. A szűkebb és tágabb környezet változásai, az értékrendben jelentkező átrendeződések, a családok egy részének működésében bekövetkező zavarok szükségessé teszik a családi életre nevelés beemelését a köznevelés területére. A köznevelési intézményeknek ezért kitüntetett feladata a harmonikus családi minták közvetítése, a családi közösségek megbecsülése. A felkészítés a családi életre segítséget nyújt a gyermekeknek és fiataloknak a felelős párkapcsolatok kialakításában, ismereteket közvetít a családi életükben felmerülő konfliktusok kezeléséről. Az iskolának foglalkoznia kell a szexuális kultúra kérdéseivel is.

*A testi és lelki egészségre nevelés* támogatja a tanuló tudatos törekvését az egészséges életmódra, a testi és lelki egyensúly megőrzésére. Igénnyé válik a testi épség megóvása és a sérülések elkerülése. A mindennapos testmozgás megalapozza a munkavégzéshez elengedhetetlen fizikai állóképesség megszerzését és megőrzését. A pedagógus lehetőséget ad a tanulónak felismerni és elkerülni a káros szenvedélyeket, a testi, szellemi és lelki érettség elérésével megerősödik sikeres társadalmi beilleszkedésének lehetősége. A pedagógus feladata felhívni a tanuló figyelmét a rendszeres és bőséges táplálkozás fontosságára, a táplálék összetevőinek, minőségének megfigyelésére, megteremteni az egészségvédelem és a szociális gondoskodás gyakorlatát az iskolában, felhívni a figyelmet a rendszeres mozgásra, a megjelenésre, a küllemre, az ápoltság összefüggéseire. A hétköznapi élethelyzetek megbeszélése, gyakorlása segíti a párkapcsolatok megismerését, felelős párkapcsolat kialakítását, az együttlét, a szakítás felelősségét, kultúráját.

Az egészséges életmódra nevelés hozzásegít az egészséges testi és lelki állapot örömteli megéléséhez. A pedagógusok ösztönözzék a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stresszkezelés módszereinek alkalmazására. Legyenek képesek lelki egyensúlyuk megóvására, társas viselkedésük szabályozására, a konfliktusok kezelésére. Az iskola feladata, hogy a családdal együttműködve felkészítse a tanulókat az önállóságra, a betegség-megelőzésre, továbbá a szabályok betartására a közlekedésben, a testi higiéniában, a veszélyes körülmények és anyagok felismerésében, a váratlan helyzetek kezelésében. A pedagógusok motiválják és segítsék a tanulókat a káros függőségekhez vezető szokások kialakulásának megelőzésében.

*A felelősségvállalás másokért és önkéntesség* területén a tanuló tapasztalatai bővülnek a társadalom tagjainak különbözőségéről, megerősödik benne az elfogadás érzése, a másság elfogadása, a betegség, a sérült és a fogyatékos emberek iránti együtt érző, segítő magatartás kialakítása. A pedagógus feladata lehetőséget teremteni arra, hogy fejlődjön a tanulóban az önkéntes segítségnyújtás igénye, amelyben megismeri és megéli a saját személyének fontosságát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, az egymásra utaltságot.

Az ösztönzi a személyiség fejlesztését, kibontakozását segítő nevelést-oktatást: célul tűzi ki a hátrányos helyzetű vagy fogyatékkal élő emberek iránti szociális érzékenység, segítő magatartás kialakítását a tanulóknál úgy, hogy saját élményű tanuláson keresztül ismerik meg ezeknek a csoportoknak a sajátos igényeit, élethelyzetét. A segítő magatartás számos olyan képességet igényel és fejleszt is egyúttal (együttérzés, együttműködés, problémamegoldás, önkéntes feladatvállalás és -megvalósítás), amelyek gyakorlása elengedhetetlen a tudatos, felelős állampolgári létezéshez.

*A fenntarthatóságot és környezettudatosságot* segíti, ha a pedagógiai helyzetekben cselekedeteit, azok hatását személyesen is megtapasztalja, belátja a környezeti ártalmak és az emberi élet szükségleteit, összefüggéseit. A környezeti ártalmak számbavétele, a védekezés lehetőségeinek kipróbálása, a takarékoskodás, a szükségletekhez igazított szokásrendnek a megismerése teszi lehetővé a mindennapi alkalmazást, azt, hogy fejlődjön az önálló élettel kapcsolatosan az egészséges és esztétikus környezet és életér kialakításának és megőrzésének igénye.

A felnövekvő nemzedéknek ismernie és becsülnie kell az életformák gazdag változatosságát a természetben és a kultúrában. Meg kell tanulnia, hogy az erőforrásokat tudatosan, takarékosan és felelősségteljesen, megújulási képességükre tekintettel használja. Cél, hogy a természet és a környezet ismeretén és szeretetén alapuló környezetkímélő, értékvédő, a fenntarthatóság mellett elkötelezett magatartás váljék meghatározóvá a tanulók számára. Az intézménynek fel kell készítenie őket a környezettel kapcsolatos állampolgári kötelességek és jogok gyakorlására. Törekedni kell arra, hogy a tanulók megismerjék azokat a gazdasági és társadalmi folyamatokat, amelyek változásokat, válságokat idézhetnek elő, továbbá kapcsolódjanak be közvetlen és tágabb környezetük értékeinek, sokszínűségének megőrzésébe, gyarapításába.

*Pályaorientáció.* Az iskolának – a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a diákok kipróbálhatják képességeiket, elmélyülhetnek az érdeklődésüknek megfelelő területeken, megtalálhatják hivatásukat, kiválaszthatják a nekik megfelelő foglalkozást és pályát, valamint képessé válnak arra, hogy ehhez megtegyék a szükséges erőfeszítéseket. Ezért fejleszteni kell bennük a segítséssel, az együttműködéssel, a vezetéssel és a versengéssel kapcsolatos magatartásmódokat és azok kezelését.

*A gazdasági és pénzügyi nevelés* folyamatában kiemelt szerepet kap a figyelem ráirányítása a tanuló saját felelősségére a javakkal való ésszerű gazdálkodásban, a pénz világában és a fogyasztás területén.

A felnövekvő nemzedéknek hasznosítható ismeretekkel kell rendelkeznie a világgazdaság, a nemzetgazdaság, a vállalkozások és a háztartások életét meghatározó gazdasági-pénzügyi intézményekről és folyamatokról. Cél, hogy a tanulók ismerjék fel saját felelősségüket az értékteremtő munka, a javakkal való ésszerű gazdálkodás, a pénz világa és a fogyasztás területén. Tudják mérlegelni döntéseik közvetlen és közvetett következményeit és kockázatát. Lássák világosan rövid és hosszú távú céljaik, valamint az erőforrások kapcsolatát, az egyéni és közösségi érdekek összefüggését, egymásrataltságát. Ennek érdekében a köznevelési intézmény biztosítja a pénzügyi rendszer alapismereteire vonatkozó pénzügyi szabályok, a banki tranzakciókkal kapcsolatos minimális ismeretek és a fogyasztóvédelmi jogok tanítását.

*Médiatudatoságra nevelés.* Cél, hogy a tanulók a mediatizált, globális nyilvánosság felelős résztvevőivé váljanak: értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. A médiatudatoságra nevelés az értelmező, mérlegelő beállítódás kialakítása és tevékenység-központúsága révén felkészít a demokrácia részvételi kultúrájára és a médiumoktól is befolyásolt mindennapi élet értelmes és értékeltű megszervezésére, tudatos alakítására. A tanulók megismerkednek a média működésével és hatásmechanizmusával, a média és a társadalom közötti kölcsönös kapcsolatokkal, a valóságos és a virtuális, a nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjával, valamint e különbségek és az említett médiajellemzők jogi és etikai jelentőségével.

*A tanulás tanítása.* A tanulás tanítása az iskola alapvető feladata. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést az iránt, amit tanít, és útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban. Meg kell tanítani, hogyan alkalmazható a megfigyelés és a tervezett kísérlet módszere; hogyan használhatók a könyvtári és más információforrások; hogyan mozgósíthatók az előzetes ismeretek és tapasztalatok; melyek az egyénre szabott tanulási módszerek; miként működhetnek együtt a tanulók csoportban; hogyan rögzíthetők és hívhatók elő pontosan, szó szerint például szövegek, meghatározások, képletek. Olyan tudást kell kialakítani, amelyet a tanulók új helyzetekben is képesek alkalmazni, a változatok sokoldalú áttekintésével és értékelésével. A tanulás tanításának elengedhetetlen része a tanulás eredményességének, a tanuló testi és szellemi teljesítményeinek lehetőség szerinti növelése és a tudás minőségének értékelése.

## **Kulcskompetenciák**

A Nat kulcskompetenciái nem tantárgyakhoz kötötten, hanem tantárgyakon átívelve, horizontálisan jelennek meg a kerettantervben a sajátos nevelési igény típusának és súlyosságának megfelelő adaptált formában. A Nat kulcskompetenciái az alábbi specifikumokat hordozzák az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében:

### *A tanulás kompetenciái*

A hatékony, önálló tanulóhoz alapvető készségekkel, képességekkel kell rendelkezni, amit az alapkompentenciák biztosítanak. A tanulót támogatni kell abban, hogy megtalálja saját érdeklődési körét, hogy minél több tanulási technikát megismerjen, és ezek alapján képessé váljon majd saját tanulási stratégia

kialakítására. Segíteni kell a tanulót abban, hogy lehetősége legyen a metakogníció (gondolkodásról való gondolkodás) gyakorlására, tudatos alkalmazására, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítására.

#### *A kommunikációs kompetenciák (anyanyelvi és idegen nyelvi kompetenciák)*

Az anyanyelv elsajátításának folyamatában az enyhe értelmi fogyatékos tanulók esetében a közlés és befogadás szóbeli ágát javasolt a középpontba állítani. Az anyanyelv elsajátítása során – a tanulók egyéni sajátosságaihoz való igazodás mellett – alapelv, hogy esetükben a nyelvvelsajátítás lényegi módja nem az elszigetelt nyelvi jelenségek oktatása, hanem az a folyamat, amelyben az ember nyelvi fogalmazza meg a valóságra vonatkozó ítéleteit. Az anyanyelv tanításában csak az a fejlesztő tevékenység hozhatja meg a kívánt eredményt, amely (az egyén képességének és beszédállapotának figyelembevételével) a beszédnek mint összetett folyamatnak a fejlesztésére irányul, s a „nyelvet” funkcióinak (kifejező, informáló, felhívó) megfelelően, elemi formáiban (közlés, megbeszélés, rábeszélés) és alaptípusaiban (élőbeszéd, írott beszéd) gyakoroltatja és alkalmaztatja. Az idegen nyelvi kommunikáció mint kiemelt kompetenciaterület az enyhe értelmi fogyatékos tanulók nevelésében egyénileg differenciált tananyagstruktúrát igényel. A hallási észlelés, a figyelem, az emlékezet fokozott fejlesztése mellett a célokat a tanulók szükségletei határozzák meg. A sikeres kommunikáció érdekében szükség van a nagyobb időkeretre, a folyamatos gyakorlásra, a játékos helyzetekben történő megvalósításra, a helyzetgyakorlatokra. Törekedni kell a digitális technológia kínált eszközök, lehetőségek kommunikációs célú alkalmazására.

#### *A digitális kompetenciák*

A digitális kompetenciák elsajátítása, felhasználói szintű alkalmazása az esélyegyenlőség megteremtése és a minél önállóbb életvitel támogatása szempontjából is kiemelkedő jelentőségű. Az online zaklatás gyakori megjelenése miatt a tanulóknak ismerniük kell a biztonságos eszközhasználatot, valamint a digitális tartalmak létrehozásával kapcsolatos etikai szabályokat is. A munka, a szabadidő és a tanulás egész életen át ívelő folyamatai során a digitális eszközök használata, az így megszerzett információk feldolgozása és alkalmazása is a digitális kompetenciákat igényli. A tanulók számára fontos a megbízható információk, az online biztonság, a digitális eszközök társadalmilag elfogadott formáinak alkalmazása a kommunikáció során, illetve azok alapvető szabályainak ismerete a társadalomban való részvétel érdekében.

#### *A matematikai, gondolkodási kompetenciák*

A matematikai kompetencia fejlesztése során lehetőség nyílik a problémamegoldó gondolkodás, valamint a kognitív képességek fejlesztésére. A matematikai kompetencia fejlesztésével az enyhe értelmi fogyatékos tanuló képessé válik a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak felfedezésére, valamint a tapasztalatok útján megszerzett tudás praktikus felhasználására a mindennapi élet különböző területein. Ez úgy érhető el, hogy a tanulás-tanítás folyamatában döntően a mindennapok során létrejött helyzetekben ismertetjük meg a matematikai tartalmakat. Kiemelten fontos a konkrét cselekvéssel összekapcsolt, a konkrét élethelyzetekhez kötött tapasztalatszerzés és matematikai tevékenység, a szabálytudat és a stratégiahasználat kialakítása, valamint a mindennapokban használható tudás biztosítása.

A természettudományos kompetencia fejlesztése során az enyhe értelmi fogyatékos tanulóknál a gyakorlati jellegű természettudományi műveltség kialakítása, a mindennapi életben előforduló természettudományos jelenségek körében a felhasználói tájékozottság elérése, az egységes természettudományos világkép kialakítása a feladat. Fontos a mindennapi életet érintő, konkrét tényeken, tapasztalatokon alapuló egyszerű következtetések levonásának és az erre alapozott döntéshozatalnak a tanítása.

#### *A személyes és társas kapcsolati kompetenciák*

A tanulókat támogatni kell a társas kapcsolatok kialakításában és fenntartásában, ehhez elengedhetetlen a pozitív énkép és az emberi kapcsolatokban való eligazodás képessége. Az eltérő képességeknek megfelelően fel kell készíteni a tanulókat a változó társadalmi-gazdasági helyzet adta kihívásokra (változó egyéni szerepkör, érdekérvényesítés, tulajdonviszonyok). A tanulóknak ismereteket kell szerezniük a célszerű gazdálkodás, a pénzhasználat és a fogyasztás, valamint – az egyéni képességeket figyelembe véve – a rövidebb és hosszabb távú élethelyzetek tervezése kapcsán. Az enyhe értelmi fogyatékos tanulók felkészülnek a közügyekben való aktív részvételre. A társadalmi részvétel és felelősségvállalás kompetenciái fejlesztése során – a tanulók gyógypedagógiai-pszichológiai jellemzőit figyelembe véve – a tartalmakat sajátélményű tevékenységek formájában gyakoroltatva kell biztosítani. Az önismeret, a kapcsolatteremtés, kapcsolattartás képességének fejlesztése elősegíti a harmonikus közösségi beilleszkedést, a felelős társadalmi részvételt.

## *A kreativitás, a kreatív alkotás, önkifejezés és kulturális tudatosság kompetenciái*

Az eredetiség és ötletgazdagság, a divergens gondolkodás, a kíváncsiság és az alkotókedv nem csak az intellektuális tényezők függvénye, ezen a területen nagy szerepe van a motivációnak és az érzelmeknek is. Fontos a sok érzékszervi, megfigyelési, manipulatív tevékenységre épülő tapasztalatszerzés, a nyitottság, az értékítélet kialakítása.

## *Munkavállalói, innovációs és vállalkozói kompetenciák*

A munkavállalói és innovációs kompetenciákhoz szükséges ismeretek, képességek és attitűdök alakítása, formálása a tanulók egyéni sajátosságait figyelembe véve lehetséges. A tanulási-tanítási folyamatban az enyhe értelmi fogyatékos tanuló minden esetben saját cselekedeteinek tükrében ismerje fel lehetőségeit, próbálja elérni céljait. A munkavégzésre való szocializálás, a munkavállalói magatartás kialakítása, a tanulók élettervezésének elősegítése, az önálló életvezetés megalapozása a társadalmi beilleszkedés fontos eleme.

## **Egységesség és differenciálás**

Az egységesség és a differenciálás érvényesítésének megvalósítását a pedagógiai gyakorlatban az adaptív oktatás jellemzőinek ismerete és annak alkalmazása teszi lehetővé. Az oktatási folyamat akkor adaptív, ha a megvalósítása során a differenciálás és az egységesség elve egyaránt érvényesül. Az adaptív oktatás gondolata, a megvalósítás gyakorlata az egymástól különböző tanulók egyszerre történő, eredményes tanításának ellentmondását oldja fel. Olyan tanári gondolat- és tevékenységrendszer kínál, amely a tanulók egyéni sajátosságainak figyelembevételére épülve egyszerre biztosítja a differenciálás egyéni fejlesztő hatását és a pedagógiai gyakorlatban megjelenő egységességet.

Az adaptív oktatás feltételei között egyenrangúan szerepelnek a *tanulói sajátosságok* – a tanuló tudása, az aktivitásra való készenléte, fejlettsége az önálló munkavégzés és az együttműködés terén, helyzete a társas kapcsolatrendszerben – és *a tanulók számára leginkább kedvező tanulásszervezési formák*: a frontális munka, a csoportmunka, a párban folyó tanulás, az egyéni munka, az individualizált munka.

A pedagógiai differenciálás hátterében az a törekvés húzódik meg, hogy az egységes tartalmi szabályozás keretei között minden tanuló a neki megfelelő nevelésben és oktatásban részesülhessen optimális fejlődése, egyéni teljesítőképességének teljes kibontakoztatása érdekében. A differenciálásnak nélkülözhetetlen és sok variációban alkalmazott eszközgyűttesként kell megjelennie.

A sajátos nevelési igényű tanulók hatékony oktatása, nevelése érdekében többszintű és változatos differenciálást kell megvalósítani – mind a gyógypedagógiai intézményi, mind az integrált nevelés szervezeti formák esetén – a csoportba sorolás, a célok, a tartalom, a követelmények, a szervezési módok és eszközök vonatkozásában egyaránt.

A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni lehetőségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakaszhoz megfelelő kihívások elé állítják őket. A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják ugyanakkor az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelésében, oktatásában (az együttnevelésre vonatkozóan is), a fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, továbbá az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanuló-, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

Az adaptív oktatás gyakorlati megvalósításának két kulcsmozzanata van. Az *egyik* a bemeneti jellemzők köre, melyek alapjaiban kijelölik az egyéni utat, illetve az annak bejárásához vezető stratégia megvalósítandó pedagógiai mozzanatait. A *másik* a kimeneti elvárások köre, melyek a prognosztizálható fejlesztés/fejlődés kritériumainak, a kimeneti követelmények meghatározásához nyújtanak segítséget.

A bemenetnél, az iskolai, oktatási folyamat kezdetén a sajátos nevelési igény pontos, egyénre szabott feltárása szükséges, a képességstruktúra, a lényegi személyiségvonások, a szocializációs funkciók területeinek feltérképezésével. A feltárás a gyógypedagógia, a pszichológia módszereivel történik. A funkcionális képességek (az észlelés, az emlékezet, a figyelem, a gondolkodás), a tanult képességek (a kommunikációs, a kognitív, a cselekvés, a szocializációs képességek), a család legjellemzőbb mutatói, a családi szocializáció szinterei, a kommunikációs, célracionális, dramaturgiai tevékenységrendszer, az interakciók és struktúrák rendszere együtt jelenthetik a gyermeki szükségletek megfogalmazásának alapjait. Erre lehet építeni az egyéni út meghatározását, a pedagógiai diagnózist, a stratégiát és terápiát.

A kimeneti elvárások – a pedagógiai folyamatban a tanulók egyéni jellemzőit, fejleszthetőségi sajátosságait mindvégig figyelembe véve – a társadalmi szükségletből vezethetők le. A társadalmi szükséglet meghatározásához a kiindulópontot a társadalom leírása jelenti, a jelen és a belátható jövő társadalma sajátosságainak számbavétele. Ez azt jelenti, hogy a klasszikus tudásközlés mellett az információrobbanás korszakának jellemzőjeként az integratív, interpretatív szerepet is figyelembe véve lehet az iskola helyi nevelési rendszerét a társadalom szocializációs közegének modelljeként tekinteni.

Így a fejlesztési, nevelési, oktatási, képzési rendszerben érvényesíthetők a következő jellemzők: (a) a nevelés mint kapcsolat, az értékek, a tudás, a cselekvési minták közvetlen cseréje; (b) az identitás és önismeret mint szocializációs cél; (c) párbeszéd, megoldáskeresés, értékelés, válogatás, mérlegelés, közvetlen megfigyelés, kipróbálás mint tipikus tevékenységek és (d) a kíváncsiság mint motiváció.

A mindennapi pedagógiai gyakorlat kialakításához, amely a bemeneti feltárás és kimeneti elvárás közötti fejlesztésre fókuszál, az egyéni és társadalmi szükségletek által meghatározott, az egységesség és a differenciálás megvalósítását biztosító adaptív oktatás megvalósításához konkrét útmutatást adnak a Módszertani segédlet, az Értékelési elvek és eljárások részek.

### Tantárgyak és óraszámok

Műveltségterület	Tantárgy	Heti óraszám	Éves óraszám
<b>Magyar nyelv és irodalom</b>	Magyar nyelv és irodalom	5+1	180+36
<b>Idegen nyelv</b>	Idegen nyelv	2	72
<b>Matematika</b>	Matematika	5	180
<b>Történelem és állampolgári ismeretek</b>	Állampolgári ismeretek	1+1	36+36
<b>Természettudomány és földrajz</b>	Természettudomány	3+1	108+36
<b>Művészetek</b>	Vizuális kultúra	2	72
<b>Technológia</b>	Digitális kultúra	2	72
<b>Egyéb</b>	Pályaorientáció	1	36
	Szakmai alapozó ismeretek	4	144
<b>Testnevelés</b>	Testnevelés	5	180
	Osztályfőnöki (Közösségi nevelés)	1	36
<b>Összesen</b>		<b>31</b>	<b>1116</b>
<b>Szabadon tervezhető</b>		<b>3</b>	<b>108</b>
<b>Mindösszesen</b>		<b>34</b>	<b>1224</b>

A kerettantervek által előírt tartalmakra jelzett javasolt óraszámok az adott tantárgyon belül a tanulók egyéni képességeinek megfelelően átcsoportosíthatóak.

## Értékelési elvek és eljárások

A rehabilitációs, rehabilitációs tevékenység lényeges eleme a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás. Szolgálja a korrigáló, kompenzáló tartalmak, eljárások, terápiás eszközök tervezését, megelőzheti a további – másodlagos – tünetek megjelenését. Lehetőséget ad a fiziológiai funkciók zavarának korrigálásához, kompenzálásához, a funkcionális képességek csökkenéséből, a funkciók fejletlenségéből eredő zavarok kezeléséhez, a szociális szféra akadályozottságából származó hátrányok csökkentéséhez.

### *Az értékelés célja és feladata*

Az értékelés célja visszajelzést adni a tanuló, a csoport és az oktatás-nevelés valamennyi érintett szereplője számára a tanulónak az oktatási-nevelési folyamatban elért fejlődéséről. Az értékelés többet jelent a pillanatnyi állapotjelzésnél. Elvárható, hogy rámutasson a további fejlődés érdekében a tanuló és a pedagógus számára a szükséges tennivalókra – ily módon válik a tanulási kudarc elkerülésének eszközévé, és hatással lehet az enyhén értelmi fogyatékos tanuló önértékelésére és a társakkal végzett tevékenységének, együttműködésének reális értékelésére. Előnye, hogy érvényesül az értékelés tanulási motivációt erősítő, támogató funkciója.

### *Az értékelés alapelvei*

- Az egyénre fókuszáló értékelés a tanuló önmagához mért fejlődésére irányuljon.
- Személyre szóló, fejlesztő, támogató értékelés valósuljon meg, amely a pedagógus számára is kijelöli a további tennivalókat az oktatási folyamatban.
- A fejlesztő értékelés az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató értékelés.
- Reális alapokra épülő kvalitatív és kritériumorientált értékelés valósuljon meg, amely fejlesztően hat a tanulók önértékelésére.



- Egységes, differenciált és egyénre szabott tanulási követelmények, ellenőrzési-értékelési eljárások alkalmazása szükséges.
- Az értékelés akkor tölti be szerepét a fejlesztési folyamatban, ha rendelkezésre állnak megfelelő mérőeszközök és ezeket alkalmazza is a pedagógus.
- A rendszeres és megfelelő időben történő értékelés hatékonysága felerősödik.

Az önbizalomhiánnyal küzdő enyhén értelmi fogyatékos tanulók számára ideális tanítási-tanulási környezetet teremt a támogató érzelmi klímában megnyilvánuló reflektív tanári magatartás.

### *Az értékelési formák*

A minőségi értékelés minőségi tanuláshoz vezet. Az oktatás eredményességét növelő, a tanulók egyéni fejlődését támogató minőségi értékelés a fejlesztő értékelés.

A pedagógiában hagyományosan kialakult értékelési formák a diagnosztikus, a szummatív és a formatív értékelés.

- Diagnosztikus (helyzetfeltáró) értékelés történik a tanulók tudásszintjének felmérésekor – például év elején, vagy iskolába kerüléskor.
- A szummatív (összegző-lezáró) értékelés a tanulmányok összegző értékelését jelenti (témazáró, vagy tanév végi értékelés). Formáját tekintve lehet szóbeli, írásbeli teljesítményhez vagy gyakorlathoz kapcsolódó értékelés.
- A formatív értékelésre, amely a tanítás-tanulást kísérő leggyakrabban alkalmazott értékelési forma, minden tanítási órán, azok valamennyi szakaszában folyamatosan nyílik lehetőség. A formális értékelés a legalkalmasabb arra, hogy felhívja a figyelmet a tanuló és a pedagógus számára is a korrekciós lehetőség biztosítására, illetve annak időszerűségére vagy éppen szükségszerűségére. A formatív értékelés azonnali korrekciót tesz lehetővé, így a tanulási folyamatban alkalmazása felértékelődik.

Az értékelési formák közül valamennyi alkalmazásának helye van az enyhén értelmi fogyatékos tanulók tevékenységeinek, eredményeinek minősítése során a fejlesztési folyamatban, az iskolai tanulmányokban való előrehaladás szintre, terjedelemre, időbeli ütemezésre vonatkozó megfelelőségének vizsgálatában. A pedagógus a tanulói teljesítményt a pedagógiai gyakorlatban ma elfogadott ötfokozatú skálán érdemjegy adásával helyezi el, ezzel visszajelzést ad a tanulónak. Az értékelés során a megfelelő szint elérése a továbbhaladás feltétele is egyben, amit a tanterv követelmény-előfeltétel rendszere szabályoz.

### *Kulcskompetenciák és értékelés*

Az értékelés a napi pedagógiai rutin része, a kompetencia-fejlesztés eszköze. A tanulói tevékenység, felkészülés, egyéni vagy csoportos munkában való részvétel, szóbeli vagy írásbeli munka ellenőrzése kapcsán kinyilvánított elismerés vagy elégedetlenség kifejeződése. Az értékelés történhet érdemjegyekkel, pontgyűjtéssel vagy a helyi szokásokhoz igazodó más módszerekkel. Értékelés a biztató mosoly, az elismerő megjegyzés is. Fontos, hogy minden alkalommal kísérelje szöveges értékelés

– ezzel a pedagógus a tanulók számára pontosítja a további fejlődéshez szükséges tennivalókat, erősíti motivációjukat, gazdagítja a kompetencia fejlődésével kapcsolatos megértésüket, árnyalja szókincsüket. Ha a tanulásban való előrehaladásnak, mint a kitűzött cél megközelítésének az értékelésébe bevonjuk a tanulókat is, akkor önértékelési képességüket, szociális kompetenciájukat fejlesztjük, befolyásoljuk ön- és társismeretüket, erősítjük a mások megértésének képességét, empátiájukat, elfogadási készségüket.

A tantárgyak és a tantárgyi tartalmak fejlesztési céljai az ellenőrzés és értékelés megvalósítási lehetőségeit gazdagítják. Van, ahol a fejlesztés eredménye a tevékenységek elvégzésének szintjén mérhető, más tantárgy esetében a készségek vagy a képességek szintjét értékeljük. A matematikai kompetenciák a problémamegoldó gondolkodás, a műveletvégzés, az adekvát tevékenységek elvégzésének szintjeihez viszonyítva mérhetőek, az anyanyelvi kommunikáció a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség, a beszédértés, a szövegértés és szövegalkotás szintjei közötti viszonyításra alkalmas feladatokkal, eszközökkel vált mérhetővé. Az idegen nyelvi kommunikáció kompetenciaterület a kompetenciák összetevőinek állapota és fejlettsége – pl. a beszédbátorság, a kiejtés tisztasága, a megfelelő szóismeret és szókincs – szintén könnyen mérhető. A fejlettségi szint ismeretében a pedagógus az értékelés során tudatosíthatja a tanulók tudásukról való tudását – metakogníció, a tervezett továbblépés és a fejlesztésről a tanulókkal való kommunikáció a saját helyzetük megítélését teszi átláthatóvá – ez a kulcskompetenciák fejlesztési folyamatának lényege.

Nem minden kompetencia bontható könnyen szintekre és mérhető egyértelműen. A pedagógus feladata, hogy a tartalomtól és fejlesztési céltól függően adekvát viszonyítási, értékelési rendszert építsen ki és alkalmazzon.

Az iskolák pedagógiai programja tartalmazza az intézmény értékelési elveit, módszereit. Az értékeléshez kapcsolódó eljárásrendszert a pedagógusok folyamatosan fejlesztik. Ezek a pedagógusok körében terjedve közkinccsé válhatnak, s lehetőség nyílik a tantárgyak sajátosságaihoz igazodó módosítás, aktualizálás után kipróbálásukra, bevezetésükre. Mindezt egy innovációs folyamat részeként élik meg a pedagógusok. Közös tudásként alkalmazva az értékelés így a minőség megőrzésének, a minőségbiztosításnak, a minőségfejlesztésnek a részévé válik.

## MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM

A magyar nyelv és irodalom tantárgy a speciális szakiskolában az irodalmi élmény nyújtása mellett az anyanyelvi kompetencia, a kommunikáció fejlesztésének legfontosabb eszköze. Alapvető *feladata*, hogy a tanulók szövegalkotási tudásának gyarapításával hozzájáruljon sikeres kommunikációjukhoz, önkifejezésükhöz.

*Célja* felkészíteni a tanulót a társas-társadalmi együttéléshez szükséges nyelvi képességekre, beállítódásokra, a kulturált nyelvi magatartásra, segíteni a közvetlen környezetében az emberi-, tárgyi viszonyrendszerekben történő eligazodáshoz szükséges beszédképesség kialakítását, a beszéd formai és tartalmi elemeinek, a tiszta artikulációnak, a kommunikációs biztonságérzetnek a fejlődését.

A tanuló képességeihez mérten sajátítja el az anyanyelvű írásbeliség normáihoz alkalmazkodó szövegalkotást, alakítja a kultúrtechnikák gyakorlásával és használatával az alkalmazást. A pedagógus feladata elérni, hogy bővüljön a tanuló aktív és passzív szókincse a szakképzés, a felnőtt élet, a munkavállalás és munkavégzés, valamint a szakmai munka területén. Legyen

képes a tanuló formanyomtatványok önálló kitöltésére, önéletrajz, magán- és hivatalos levelek írására.

Részben önállóan, részben tanári segítséggel tudjon elolvasni egyszerűbb, rövidebb írásos műveket, váljon képessé írásos kifejezésformák befogadására, minél önállóbb értelmezésére. A tantárgy feladata a tanulók kommunikációs, szövegértési és szövegalkotási képességének továbbfejlesztése, a kommunikációs ismeretek bővítése, a nyelvi alapkészségek építése, az igényes és a helyzethez illő szóhasználat, a mondat- és szövegalkotás gyakorlása.

Az enyhe értelmi fogyatékos tanuló a tantárgy tanulása során felkészül a mondat- és szövegfonetikai eszközöknek a nem verbális nyelvi elemekkel összehangolt és célszerű használatára, megtanulja a kommunikációs helyzetek során ezek értelmezését, továbbfejlődik véleményalkotási képessége. A tantárgy elsajátítása során kiemelt feladat az önállóságra nevelés és kreativitásra ösztönzés a szövegalkotásban, motiválás az irodalomolvasásra és a köznapi élet hivatalos ügyirataiban való eligazodás támogatása. Fontos az irodalom önmegértést és önmeghatározást elősegítő lehetőségeinek felismerése, a korábban megszerzett kommunikációs és tömegkommunikációs ismeretek szintetizálása, fejlesztése.

A tantárgy segíti a szereplési biztonság kialakítását, és támogatja, hogy a tanuló vegyen részt dráma-, szerep és szituációs játékokban. Kiemelt szerepet kap a tanulási-tanítási folyamatban a pedagógus differenciáló munkája, a fejlesztési követelmények igazítása a fejlődés egyéni üteméhez, a gyakorlatorientált óravezetés, a hétköznapi élet elvárásainak megjelenése, a tantárgy tartalmának felnőtt életben betöltött mindennapi szerepének hangsúlyozása.

### **Kötelező előkészítő évfolyam**

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* terén. Lehetőséget teremt a pozitív és negatív példa felismerésére, napilapokban, folyóiratokban, a mindennapi élet eseményeiben a helyes magatartás, követendő minta és a helytelen magatartás megkülönböztetésére.

A *nemzeti azonosságtudatot, hazafias nevelést* segíti hazánk múltja, jelene megismerésének támogatásával írók, költők és más publicisták művein keresztül.

Az *állampolgárságra, demokráciára* nevelésben fontos szerepet játszik a közéletiség felismerése az olvasott szövegekben, a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követése a múlt irodalmában.

A tantárgy az *önismeret és a társas kultúra* területén a szóbeli és írásbeli kifejezőkészség fejlesztésével segíti a társas érintkezést. Az önismeret fejlesztésére teremt lehetőséget a tanórai teljesítmények értékelése, a tanulói önértékelés jelenléte, a folyamatos visszajelzés gyakorlatának kialakítása. A saját személyiség fejlesztését szolgálják az improvizatív és irányított szerepjátékok, tanórai munkák.

A *testi és lelki egészségre nevelés* területét a tantárgy az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek rögzítésével, ismeretterjesztő és irodalmi szövegek megismerésével, a saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazásával támogatja.

A *családi életre nevelést* az írásos művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetésével, közös megfogalmazással, a

véleménynyilvánítás gyakorlásával segíti.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területen fontos a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés kialakítása irányított megbeszélés során irodalmi művek kapcsán, gyakoroltatás szituációs játékokban, szerepjátékokban.

A tantárgy a *fenntarthatóság, környezettudatosság* kialakulását különböző környezeti tényezők között a helyes szokásrend következetes alakításával (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.) éri el.

A *pályaorientációt* a munka világáról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek, publicisztikák elemzésével, megbeszélésével, egy-egy cselekvési algoritmus kialakításával, gyakorlásával, folyamatok kipróbálásával segíti.

*Gazdasági és pénzügyi nevelés* területen fontos az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek változását feltáró művek olvasásával ismeretet nyújtani a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. témakörében.

A *médiatudatosságra nevelést* az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek gyakorlásával segíti. A tanuló a tömegkommunikációs eszközök segítségével tájékozódik a napi eseményekről.

A *tanulás tanítását* az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárása segíti, melyre támaszkodva lehet elérni az önálló ismeretszerzési képesség fejlődését egyénre szabott értékelés, feladatadás segítségével.

Az *anyanyelvi kommunikáció* fejlesztéséhez hozzájárul a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve, az önkifejezés, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésével. Gyakorlási lehetőséget teremt arra, hogy a tanuló kulturáltan,

<b>Témakör</b>	<b>1. Beszédkészség, szóbeli szövegek megértése, értelmezése és alkotása</b>	<b>Javasolt óraszám: folyamatos</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Tanult beszédtechnikai elemek alkalmazása. Szóban kapott utasítások megértése, követése.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	<p>A szókincs gyarapítása mellett a meglévő nyelvhasználati zavarok korrigálása, csökkentése, megszüntetése.</p> <p>A metakommunikációs eszközök megismertetésével a testbeszéd megértetése, használatával a szóbeli kifejezőkészség erősítése.</p> <p>A beszélő szándékának megértése.</p> <p>A hallott szöveg értelmezése, adekvát, nyelvtanilag helyes válaszadás. Saját vélemény, saját gondolat, kérdés, kérés megfogalmazása.</p> <p>A reprodukív beszéd képességének fejlesztése.</p> <p>Tanult szövegek kifejező tolmácsolása.</p>	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <p>A tanuló egyéni képességeihez igazodóan</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– a helyes artikuláció, beszédtechnikai elemek alkalmazása,</li> <li>– aktív és passzív szókincs fejlesztése,</li> <li>– társas kapcsolatokba a tanult elemek beépítése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Beszédtechnika: <ul style="list-style-type: none"> <li>– a helyes beszédlégzés: levegőbeosztás, szünettartás,</li> <li>– megfelelő beszédhang: hangterjedelem, hangszín, hangerő,</li> <li>– a pontos artikuláció.</li> </ul> </li> <li>– Beszéd(meg)értés: <ul style="list-style-type: none"> <li>– szavak,</li> <li>– mondatok,</li> <li>– szöveg szintjén.</li> </ul> </li> <li>– Beszédkészség <ul style="list-style-type: none"> <li>– kifejezőképesség, a kommunikáció céljának megfelelő beszéd.</li> </ul> </li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A levegőbeosztás, a szünettartás, az egyenletes hangadáshoz szükséges kilégzés gyakorlása szövegolvasás, szabad beszéd közben.</p> <p>A hangadás esetleges hibáinak javítása, a hangterjedelem kiszélesítése, a hangszín, a hangadás egyenletességének megteremtése a teljes hangterjedelemben, a görcsmentes hangerőfokozás és hangváltások kialakítása és gyakorlása.</p> <p>Az artikulációs mozgások gyakorlása, a gondos szóvégejtés, a pergő, tiszta szövegmondás, a szabályos beszédritmus, a hangkapcsolatos szabályos ejtésének kialakítása és gyakorlása.</p>	<p><i>Testnevelés és sport: légzéstechnika.</i></p> <p><i>Osztályfőnöki óra: kommunikációs képesség.</i></p>

<p>A kommunikáció céljának megfelelő beszéd, a hangsúlyok, érzelmek, indulatok, szándékok megjelenítése.</p> <p>Analógiák készítése, a következtetések megfogalmazása, analízáló-szintetizáló gyakorlatok végzése, összehasonlítások a nyelv különböző szintjein, különböző szempontok szerinti csoportosítások, fogalomalkotások.</p> <p>Hangutánzó és hangulatfestő szavak keresése, beépítése szöveggörnyezetbe, a stílushatások véleményezése, szépirodalmi és köznyelvi szövegek összehasonlítása, azonosságok és különbözőségek meghatározása, szépirodalmi kifejezések gyűjtése, szólások, közmondások beépítése a szöveggörnyezetbe (behelyettesítés).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– kommunikációs képesség: szókincsbővítés, kifejezőkészség formai és tartalmi elemei, percepció: verbális és vizuális hang, szó, mondat, szöveg.</li> <li>– vizuális és akusztikus figyelem, emlékezet (rövid és hosszú távú).</li> </ul>	
---	--

<b>Fogalmak</b>	Artikuláció, beszédértés, beszédlégzés, beszélő szándéka, kommunikáció, összehasonlítás, csoportosítás, főfogalom.
-----------------	--

<b>Témakör</b>	<b>2. A tanulási képesség fejlesztése</b>	<b>Javasolt óraszám: folyamatos</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Tanulási technikák használata közvetlen tanári irányítással.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	<p>Az ismerethordozók önálló használatának tanulása.</p> <p>Az egyéni érdeklődésen alapuló önművelő és szükségletkielégítő szabadidős tevékenységek tanulása.</p> <p>Tanári, tankönyvi vázlat felhasználása a tanuláshoz.</p> <p>Lényegkiemelés, szöveg értelmezése tanári irányítással.</p>	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Tények, adatok, információk növekvő önállósággal történő felismerése az ismerethordozó/terjesztő médiákból.</li> <li>– A tanuló érdeklődésének megfelelő könyv választása.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Könyvtárhasználat, információszerzés különböző eszközei.</li> <li>– Tanulást segítő eljárások gyakorlása.</li> <li>– Szövegfeldolgozás.</li> <li>– Szépirodalmi részletek, művek szöveghű megtanulása.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p>	<p><i>Matematika: adatgyűjtés</i></p> <p><i>Informatika: tények, információk gyűjtése</i></p>

<p>Adatkeresés, adatgyűjtés. Vázlatok értelmezése, közös vázlatkészítés. Lényegkiemelés aláhúzással megbeszélés alapján. Összefüggések, cselekmény egymásra épülésének feltárása. Kérdésfeltevés, válaszadás az olvasottakkal kapcsolatban.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <p>Motiváció, összefüggéslátás, összefüggések felismerése, önállóság.</p>	
---	--

<b>Fogalmak</b>	Önművelés, média, ismeret, ismeretnyújtás, ismeretszerzés, lényegkiemelés, vázlat.
-----------------	--

<b>Témakör</b>	<b>3. Anyanyelvi ismeretek</b>	<b>Javasolt óraszám: 58 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Alapvető kommunikációs helyzetekben eligazodik a tanuló, tud kapcsolatot kezdeményezni, beszélgetésben részt venni. Hangtani, szótani és mondattani alapismereteit alkalmazza. Igékkel és névszókkal kapcsolatos egyszerűbb szabályokat ismer.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A kommunikációs készség fejlesztése. A mondanivaló árnyalt közlése a mondatokkal kapcsolatos ismeretek segítségével.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Betűrendbe rendezés.</li> <li>– Helyes mondatalkotás, szövegalkotás szabályainak alkalmazása.</li> <li>– Tanult helyesírási szabályok (mondatkezdés, írásjelek, tulajdonnevek) alkalmazása.</li> <li>– Jól olvasható egyéni íráskép kialakítása.</li> <li>– Környezetében meglévő jelzések, képi információk megértése.</li> <li>– A beszédkörnyezetnek megfelelő nyelvhasználat.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Nyelvtani alapfogalmak rendszerezése: <ul style="list-style-type: none"> <li>– <i>hangok, betűk</i> (magánhangzók, mássalhangzók)</li> </ul> </li> </ul>	<p><i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző program.</p>

csoportosítása);

- *szavak, szóelemek* (ige, főnév, melléknév, számnév, névmás) jellemzői;
- *mondatokkal* kapcsolatos ismeretek (egyszerű, összetett, kijelentő, kérdő, óhajtó, felszólító).
- A mondatok szövegben betöltött szerepe.
- Mondatfajták, egyszerű és összetett mondatok.
- Érzelmek kifejezése indulatszavakkal (öröm, bánat, harag, gyengédség).
- Tájékoztatás, leírás stíluselemei.
- Az írott beszéd felelőssége.
- Pontos és szabatos megfogalmazás.
- Helyesírás. A helyesírási szabályok felelevenítése, tudatosítása:
  - tulajdonnevek írása,
  - mondatkezdés,
  - mondatvégi írásjelek,
  - szótagolás, szavak elválasztása,
  - rövid- és hosszú magánhangzók,
  - rövid- és hosszú mássalhangzók használata.
- Helyesírási szótár használata.
- Helyesírási ellenőrző program használata segítségével számítógépen írás alkalmával.

#### *Tanulói tevékenység*

Szavak betűrendbe rendezése, katalógus használata, készítése.

Szavak szófajokba sorolása, fontosabb jellemzői, helyesírásuk.

Igeragozás, igeidő használata, változtatása szükség szerint.

Mondatok alakítása tetszés szerint.

Mondatok helyesírása.

Veszélyt és tiltást jelentő szavak és jelzések (pl. közlekedési táblák, tiltó jelzések, piktogramok) felismerése, megnevezése.

Megfogalmazások különböző stíluselemekkel (szaknyelv, argó, SMS stb.).

Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, önellenőrzés.

Az írás képének, sebességének,



<p>pontosságának folyamatos javítása, értékelése.</p> <p>Másolás, tollbamondás, ellenőrzés, javítás, gyakorlás változatos formában.</p> <p>Írás a számítógépen, hibajavítás a helyesírási program használatával.</p> <p>Szövegek gyűjtése adott stílusban, szövegalkotás a kért stílusban.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– akusztikus figyelem,</li> <li>– szerialitás,</li> <li>– rövid- és hosszú távú emlékezet,</li> <li>– egyéni íráskép.</li> </ul>	
--	--

<b>Fogalmak</b>	<p>A magyar nyelv jellemzői, a magyar nyelv szépsége, a nyelv tisztasága, a nyelv védelme, a nyelv fejlődése.</p> <p>Érzelem (öröm, bánat, harag, gyengédség), indulatszó.</p> <p>Helyesírási szótár, helyesírási ellenőrző program.</p>
-----------------	--

Témakör	4. Írás, szövegalkotás – Fogalmazási ismeretek	Javasolt óraszám: 50 óra
<b>Előzetes tudás</b>	<p>Mondanivaló megfogalmazásának igénye.</p> <p>Írás különböző lehetőségeinek ismerete (másolás, emlékezetből való írás, diktálás utáni írás, önálló írás), tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.</p>	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	<p>Mondanivaló megfogalmazása összefüggően.</p> <p>Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása.</p> <p>Elfogadható színvonalú helyesírás.</p> <p>Önellenzés fejlesztése.</p> <p>Az írás eszközjellegű használatának fejlesztése.</p>	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Az írásbeli szövegalkotás legalapvetőbb szabályainak ismerete.</li> <li>– Néhány mondatos szöveg alkotása önállóan, vázlat alapján.</li> <li>– Hosszabb szövegből vázlat készítése – lényegkiemelés.</li> <li>– A címzettnek megfelelő stílusban levél, beszámoló készítése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Elemi szintű műfaji ismeretek (elbeszélés, leírás).</li> </ul>	<p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgáskoordináció fejlesztése.</p> <p><i>Informatika:</i> helyesírás-ellenőrző program, az internet felelős használata.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, önéletrajz.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> állásfoglalás.</p> <p><i>Pályaorientáció:</i></p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Rövid irodalmi szöveg leíró és elbeszélő részleteinek elolvasása, megbeszélése.</li> <li>– Egyszerű szöveg megértése, adott szempont szerinti alakítása.</li> <li>– Szöveg alkotása kép alapján.</li> <li>– Szöveg alkotása adott témára.</li> <li>– Elbeszélés, élménybeszámoló készítése (saját tapasztalat vagy látott esemény alapján) szóban vagy írásban.</li> <li>– Magánjellegű és hivatalos szövegek stíluselemeinek, jellemzőinek megismerése (magánlevél, hivatalos levél, árajánlat, önéletrajz).</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i>  Szöveg alkotása, átalakítása önállóan, adott szempontnak megfelelően.  Az elkészített szöveg felolvasása, bírálata, megvitatása, javítása.  Levél írása adott témában barátnak, idős rokonnak, hivatalnak, tanárának, levél elolvasása után a stílus alapján annak megállapítása, hogy ki a címzett.  A számítógép használatához kapcsolódó tevékenységek felelős alkalmazása (blog, sms, e-mail, csetelés).  Leírás készítése élő személyről (barátom, apám, tanárom), helyről (iskolám, településem, erdő, szobám).  Történetek, filmek, irodalmi művek, események összegzése szóban és írásban.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– finommotorika;</li> <li>– téri tájékozódás: vonalközben való eligazodás, íráskép rendezése;</li> <li>– emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókincs használata önálló írás esetén;</li> <li>– tanult nyelvtani szabályok alkalmazása.</li> </ul>	<p>önéletrajz, űrlapok</p>
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Önálló írás, emlékezetből való írás, diktálás, nyelvtani szabály, fogalmazás, leírás, elbeszélés, hír, jellemzés.</p>

<b>Témakör</b>	<b>5. Szövegek értő olvasása</b>	<b>Javasolt óraszám: 48 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	szövegolvasás	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A hangos és a néma olvasási technika, a szövegértő olvasás fejlesztése. Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A jellemző stílusjegyek alapján a hallott vagy olvasott szöveg jellegének felismerése.</li> <li>– Mondatok, szöveg értelmezése néma és hangos olvasással.</li> <li>– Szövegből – adott szempontok alapján – részletek kiemelése.</li> <li>– Az olvasottakkal kapcsolatban saját vélemény megfogalmazása.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Olvasmányélmények, látott, hallott irodalmi alkotások felidézése.</li> <li>– Egyszerűbb színdarabrészletek, alkalmi irodalmi összeállítások előadása közönség előtt.</li> <li>– Kreatív szövegalkotás (alkalomra vers, szöveg alkotása: köszöntő, búcsúztató).</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Szövegfelismerés (vers, regényrészlet, használati utasítás, reklámszöveg), a stílusjegyek alapján.</p> <p>Hírek, használati utasítások értelmezése.</p> <p>Közösen olvasott alkotás elemzése formai és tartalmi szempontok szerint.</p> <p>Közös színházlátogatás, közösen kiválasztott film megtekintése moziban, a látottak megbeszélése, a tartalom, és a témával kapcsolatos élmények elmondása.</p> <p>Alkalmra előadással készülés (a kiválasztott anyag elemzése, szereposztás, próba), és előadás szűkebb és tágabb közönségnek.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– vizuális és auditív észlelés,</li> <li>– figyelem,</li> </ul>	<p><i>Osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p>

– emlékezet: tanultak, olvasottak, látottak felidézése.	
---	--

<b>Fogalmak</b>	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás. Szómagyarázat.
-----------------	--

<b>Témakör</b>	<b>6. Kommunikáció – Médiaismeret</b>	<b>Javasolt óraszám: 60 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Szövegértő olvasás, megfelelő szókincs. Tájékozottság a médiafelületek köréről.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Aktív és passzív szókincs gyarapítása. Az információs-kommunikációs társadalom műfajainak megfelelő olvasási szokások gyakorlása. Az információszerzés színtereinek feltérképezése (rádió, televízió). Az olvasási kedv felkeltése, a könyvek iránti érdeklődés megalapozása. A könyv és más média által elért információforrás értékének felismerése, az ezekből való tanulás megalapozása. Önálló gondolatok bátor elmondása, a vélemény vállalása.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Látott, hallott, olvasott szöveg, műsorok értelmezése, műsor elemzése elemi szinten, saját élmények alapján.</li> <li>– Szövegből – adott szempontok alapján – információk kiemelése.</li> <li>– Lehetőség szerint rendszeres hírlap-, folyóirat-olvasás, hírműsorok nézése, hallgatása.</li> <li>– A továbbadandó hírek, információk valóság tartalmának mérlegelése.</li> <li>– A médiából szerzett információ, reklámok mérlegelő, fenntartással fogadása.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Művek, műsorok, azok részeinek csoportos vagy kiscsoportos megtekintése, megbeszélése, elemzése, projektszerű médiafigyelés és produktum készítése.</li> <li>– A kommunikáció formái: -verbális, -nonverbális (képi, gesztus, testbeszéd, mimika).</li> <li>– A hiteles információhoz jutás színterei, kommunikációs források.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> tárgyalt irodalmi alkotások megtekintése színházban, moziban, a látottak megbeszélése.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Informatika:</i> etikai állásfoglalás.</p> <p><i>Műszaki rajz, vizuális nevelés:</i> médiafelületek esztétikai megjelenítése.</p>

- Könyvtárhasználat. Internethasználat az információszerzésre.
- Az információ valóság tartamának mérlegelése (hiteles, pletyka, rágalom).
- A média által sugárzott virtuális valóság és a valóság viszonya.
- A reklámok célja és természete.

#### *Tanulói tevékenység*

Érzelmek közlése, megértése képről, gesztusból, mimikából, testbeszédből.

Kutatómunka adott információ megkeresésére.

Látogatás könyvtárban, tájékozódás katalógusban.

Napilapok, folyóiratok, rádióadók, televízióadók cikkeiből, műsorából adott témák szerint keresés, tájékozódás.

Információk értékelése, mérlegelése.

Reklámok gyűjtése, megtekintése különböző területeken.

Kísérlet a valóság és a virtuális valóság szétválasztására.

#### *Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek*

- önálló mérlegelő gondolkodás, médiaszövegek értelmezése,
- tolerancia, empátia,
- nyitottság az információk iránt,
- személyes adatok védelme,
- vizuális és auditív észlelés, figyelem,
- emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése,
- verbális készség, aktivitás.

<b>Fogalmak</b>	Tartalom, lényegkiemelés, szövegbefogadás, szövegalkotás, virtuális valóság, látszat, valóság, mimika, testbeszéd, gesztus, önismeret, hírforrás, cáfolat, megerősítés, termék, áru, érték, katalógus, keresőprogram, országos napilap, helyi lap, folyóirat, szaklap.
-----------------	--

<b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b>	<p>A tanuló társalgásban részt tud venni.</p> <p>Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni, képes meggyőzni, érvelni, kérdezni, véleményt elfogadni, a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni.</p> <p>Könyvtárt használ megadott szempontok alapján.</p> <p>Lényegkiemelésre, tartalom rövid visszaadására képes (esetleg tanári kérdések alapján).</p> <p>Képes írásbeli munkáit a tanult szabályok szerint végezni.</p> <p>Megadott szempontok alapján olvasható, áttekinthető írásműveket készít, az írást kommunikációs célokra használja.</p> <p>Képes az olvasást az információszerzéshez és -átadáshoz felhasználni.</p>
---	--

## ÁLLAMPOLGÁRI ISMERETEK

A tantárgy legfontosabb célja a tanulót felkészíteni a társadalom struktúrájában való eligazodásra, a közösségi környezet szervezeteinek, szabályainak megismerésére. A pedagógiai helyzetekben a tanuló tevékenység közben, szimulált helyzetekben ismeri meg a családi élethez, a munkavállaláshoz, a szabadidő eltöltéséhez kapcsolódó intézmények szerepét, feladatait, az állampolgári jogokat és kötelezettségeket, a demokratikus társadalmi intézményrendszert, a legfontosabb társadalmi, gazdasági és politikai szervezeteket. Felismeri a felelősséget közösségi környezetének alakításában. Bővülnek ismeretei a mindennapi életvezetéshez kapcsolódó önérvényesítés lehetőségeiről, a segítségkérés formáiról.

### Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy segítséget nyújt az *erkölcsi nevelés* terén a közösségi életben való aktív részvételre és véleménynyilvánításra ösztönzésben, a társadalmi igazságosság felismertetésében és az ehhez kapcsolódó intézményrendszer igénybevételének bemutatásában.

Erősíti a *nemzeti azonosságtudatot és a hazafias nevelést* az ország irányításában, védelmében, a társadalmi béke megőrzésében szerepet vállaló intézmények működésének megismertetésével, a társadalmi tevékenységekben való aktív részvétel támogatásával.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén segíti a közösség aktív tagjává válást, a környezet iránti figyelem fontosságának, a segítségnyújtás és segítségkérés lehetőségeinek felismerését.

A *gazdasági és pénzügyi nevelés* területén a tanuló felkészül a pénzkezeléssel és gazdálkodással összefüggő intézményrendszer igénybevételére.

Témakör	1. Társadalmi szabályok	Javasolt óraszám: 20 óra
<p><b>Előzetes tudás</b> Alapvető szabályok a környezetünkben.</p>		
<p><b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b> A közösségi együttélés szabályai, a szabálytudat erősítése. A szociális attitűd, az együttműködés, a tolerancia megnyilvánulásai magatartásában.</p>		
<p><b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b></p>		<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Jogok és kötelességek a társadalomban – az emberek együtt éléséhez szükséges normák megismertetése.</li> <li>– Mindennapi ügyintézés modellezése (a lebonyolításhoz kötődő kommunikációs és illemtani szabályok).</li> <li>– Az ügyintézés alapvető faktorainak számbavétele (ügyintézési technikák lépésről-lépésre).</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog.</li> <li>– A jog szerepe az emberek mindennapjaiban.</li> <li>– Az emberi alapjogok.</li> <li>– A gyermekek jogai, diákjogok.</li> <li>– Hivatalos ügyeink (ügyintézés).</li> <li>– Ügyintézés a világhálón.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i> Beszélgetés az iskola házirendjéről – a diákokat megillető jogok, a diákélethez kapcsolódó kötelességek. A gyermekek helyzete a világban – beszélgetés, adatgyűjtés különböző kontinensen élő gyermekek életéről, mindennapjaikról. A mindennapi élethez kötődő ügyek intézéséhez szükséges információk gyűjtése (látogatás a megfelelő intézményben). Ügyintézési lehetőségek internetes felületről (egyszerűbb alkalmazások összegyűjtése).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– erkölcsi érzék,</li> <li>– mérlegelő gondolkodás,</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció, fogalmazási ismeretek.</p> <p><i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata, ügyintézés a világhálón.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> <li>– tolerancia, elfogadás,</li> <li>– beleérző képesség.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Szokás, hagyomány, illem, erkölcs, jog, norma, normasértés, illemszabály, ügyintézés, internet.	

Témakör	2. Állampolgári ismeretek	Javasolt óraszám: 28 óra
<b>Előzetes tudás</b> Társadalmi szabályok.		
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b> Állampolgári felelősség (az állampolgársághoz kapcsolódó ismeretek). Az ismeretek gyakorlati alkalmazásának képessége. Tájékozódási képesség helyi és országos társadalmi, közéleti szinten.		
<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A törvényhozó- és végrehajtó hatalom feladatainak feltérképezése.</li> <li>– A tömegtájékoztatás jelentősége és eszközeinek megismerése.</li> <li>– Az információátadás torzulása a nyilvánosságban, a tény és a vélemény közötti különbségek meghatározása.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Demokratikus alapelvek. Állampolgári jogok és kötelezettségek.</li> <li>– Magyarország politikai intézményei.</li> <li>– Az állam feladatai (a belső rend, közrend védelme – rendőrség, honvédelem, igazságszolgáltatás – ügyészség, bíróság, művelődésügy, közoktatás, egészségügyi ellátás).</li> <li>– A média és a nyilvánosság szerepe (televízió, rádió, internet).</li> <li>– A tömegtájékoztatáshoz kapcsolódó előnyök meghatározása.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i> Információgyűjtés és csoportosítás az állampolgári jogok és kötelezettségek területén (jelölt, választás, pártok szerepe, képviselő). Látogatás a Parlamentben, polgármesteri hivatalban. Helyi önkormányzat, okmányiroda felkeresése, okmányok igénylésének gyakorlása, okmányok csoportosítása.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés, fogalmazás.</p> <p><i>Műszaki rajz, vizuális nevelés:</i> a témához kapcsolódó képzőművészeti alkotások; építészeti: az Országház.</p> <p><i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata, világháló, közösségi portál.</p>



<p>Szituációs játék (ügyintézés, tárgyalás, vita, sajtókonferencia, riportkészítés).  Híradó megtekintése – beszélgetés a tanulócsoporthoz számára könnyen érthető hírekről .  Napi újságcikkekhez kapcsolódó szövegértési feladatok megoldása.  A közösségi portálokon való jelenlét – beszélgetés az alkalmazás előnyeiről és hátrányairól.  Kérdőívek, kérvények kitöltése.  Tablókészítés. Kooperatív technikák alkalmazása.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– mérlegelő gondolkodás,</li> <li>– kauzális gondolkodás,</li> <li>– értékazonosulás, értékválasztás.</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Államforma, köztársaság, királyság, demokrácia, demokratikus alapelvek, jelölt, jelöltállítás, választás, párt, kormány, törvényszék, Parlament, híradó, média, vélemény, tény, közösségi portál, érzékeny adatok, állampolgári jogok és kötelezettségek, házasság, család, okmány, irat, űrlap, anyakönyv, igazolvány.</p>

Témakör	3. Pénzügyi és gazdasági kultúra	Javasolt óraszám: 24 óra
Előzetes tudás	Állampolgári ismeretek.	
A témakör nevelési-fejlesztési céljai	A tudatos pénzhasználat – a pénzügyi kultúra fejlesztése. Felelősségérzet a közvetlen környezet és a jövő iránt.	
Fejlesztési ismeretek és tevékenységek		Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A bevételek és kiadások modellezése havi lebontásban.</li> <li>– A pénz szerepe az emberek életében – historikus szemléletű tabló készítése.</li> <li>– Különböző fizetési módok modellezése.</li> <li>– A pénzromláshoz kapcsolódó adatok gyűjtése.</li> <li>– A hitel és a visszaadott kölcsön összegének összehasonlítása.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Állami bevételek (adók), állami kiadások (az állami intézmények</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> kommunikáció.</p> <p><i>Matematika:</i> alpműveletek, mértékváltások.</p> <p><i>Informatika:</i> interaktív taneszközök használata, tájékozódás a világhálón.</p> <p><i>Szakmai alapozó ismeretek:</i> munka és jövedelem közötti összefüggés.</p>

<p>fenntartása).</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A jövedelem szerepe a családban (bevételek és kiadások, megtakarítás, hitel, rezszi, zsebpénz).</li> <li>– A pénz és formái (érme és bankjegy, virtuális pénz, bankkártya, árfolyam, infláció).</li> <li>– Pénzintézetek és tevékenységük (bank, biztosító, hitel, kamat, tőke).</li> <li>– Vállalkozói alapismeretek.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i>  A bevételtípusok megkülönböztetése, példákon keresztül (naplóvezetés).  A megtakarítás és hitel – egyszerű gyakorlati példákon keresztül.  Családi költségvetés készítése, a rezsiköltségek összehasonlítása a háztartás kiadásainak tükrében (statisztikai adatok gyűjtése, felhasználása, elemzése, következtetések levonása).  A magyar fizetőeszközhöz kötődő bankjegyek és érmék megkülönböztetése játékpénzek felhasználásával.  A különböző pénzek átváltása – a legegyszerűbb számítások szintjén.  A bankok szerepe az emberek életében – információgyűjtés a hitelről.  Vállalkozói formák számbavétele, a vállalkozás működésének összetevői – elemi információk gyűjtése a témában.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– mérlegelő gondolkodás,</li> <li>– életvezetési képesség,</li> <li>– problémamegoldó gondolkodás.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Jövedelem, bevétel, kiadás, megtakarítás, rezszi, hitel, zsebpénz, pénz, bankjegy, érme, pénzromlás, biztosító, bank, bankkártya, hitel, részlet, törlesztés, árfolyam, kamat, tőke, vállalkozás.

<b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b>	<p>A tanuló tájékozódik a hivatalos ügyintézés módjaiban, annak illetékes és korszerű formáiban.</p> <p>Tud a világháló közösségi portáljain való részvétel lehetőségeiről.</p> <p>Ismereteket szerez a jövedelem szerepéről az ember életvezetésének tükrében.</p> <p>Fogalmi képet alkot a pénzről, a pénzintézetekről, azok tevékenységeiről; utóbbiak lehetséges szerepéről az életpálya felépítésének tükrében.</p>
---	--

**TERMÉSZETTUDOMÁNY (90+54=144 óra)**  
**(Biológia 45+27=72 óra; Kémia 25+11=36 óra; Fizika 20+16=36 óra)**

A természettudomány tanításának a célja fenntartani a tanulók természet iránti érdeklődését; olyan tanulókat nevelni, akik nyitottak a világra, a lehetőségeikhez képest felismerik a problémákat, keresik a jelenségek okait. A korábbi ismeretekre és tapasztalatokra építve fejleszti a természeti jelenségek megfigyelése iránti érdeklődést. Törekszik az elsődlegesen tapasztalati úton szerzett elemi ismeretek beépítésére, a tapasztalható jelenségek, folyamatok elemzésére.

A tantárgy célja hétköznapi példákkal, rávezetéssel, tudatosítással, gyakorlati alkalmazással kialakítani az egészség- és környezetvédelmi ismeretek megerősítését, a környezetvédő magatartást. Az érzelmi intelligencia mozgósításával formálni a természetbarát, ökológikus szemléletet, példák bemutatásán keresztül segíteni az összefüggések feltárását. A gondolkodás rugalmasságának, a mérlegelő, a problémamegoldó gondolkodásnak a fejlesztése sok életszerű példán, gyakorlaton át.

A megismert, megtapasztalt összefüggések felismerése, megfogalmazása segíti a tudományosan megalapozott ismeretek elsajátítását az emberi test működéséről, az egészséget megóvó életvezetési szabályok kialakítása érdekében. A felnőtté válással járó lehetőségek és kötelezettségek megismertetése, a felelősség tudatosítása a családdal és a tágabb környezettel kapcsolatban támogatja, megkönnyíti a felnőtt életben való sikeres helytállást, megteremti a nyitottságot az egészséget veszélyeztető szokások és az egészség megőrzését segítő lehetőségek gyakorlati megismeréséhez. A természetismeret tantárgy különösen fontos szerepet játszik a pozitív életvezetési stratégiák kialakításában, elfogadtatásában, az életvezetési készségek fejlesztésében.

A tantárgy érinti az elemi balesetvédelmi és munka-egészségügyi ismereteket, hazánk egészségügyi hálózatának, társadalombiztosítási rendszerének és a fontosabb betegjogoknak a megismertetését, az egészséges életmód előnyeinek tudatosítását, a megelőzés jelentőségének felismertetését. Az egészségmegóvás szabályainak, az egészségügyi intézmények szolgáltatásai igénybevételének, a gyógyszerfogyasztás és -kezelés szabályainak elsajátítását.

Kiemelten fontos a tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban, a környezetkímélő és -óvó magatartás tudatos vállalására nevelés. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. A gyakorlati élet szempontjából fontos ismeretek adása a hang- és a fénytán körében. Az ember életvitele szempontjából elengedhetetlenül fontos fizikai ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (hallás, látás).

A hangtan eredményeit felhasználó – a mindennapi gyakorlatban alkalmazott – eszközök működési elvének és kezelési módjának megismertetése, az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében történik.

A tudományosan megalapozott alapismeretek nyújtása a kémia tárgyköréből az elsajátított környezetvédelmi ismeretek aktivizálását, a környezettudatos magatartás kialakítását segíti. A mindennapi kémiai jellegű problémák támogatják az önálló véleményalkotást, annak

tudatosítását, hogy környezetünk számos energiaforrása nem megújuló, szükség van a gazdaságosságra, a takarékosagra. Kiemelt szerepet kap a baleset-megelőző cselekvési eljárások elsajátíttatása a kémiai anyagok felhasználása során.

### Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik a testi és lelki egészségre nevelés területén a környezet biológiai, fizikai, kémiai hatásainak felismerésével, a veszélyek elkerülésének bemutatásával és az anyagok biztonságos felhasználásának megismertetésével. Fontos szerepet tölt be a mindennapi gyakorlatban előforduló tevékenységekhez alkalmazott eljárások természettudományos hátterének megismertetésével, a nem látható és nem érzékelhető veszélyforrásokra történő figyelemfelhívással. Segíti a biztonságos önálló életvitelt, a felelős viselkedést a környezet megismertetésével. A *fenntarthatóság, környezettudatosság* területén a környezetbarát szemlélet alakításával, a természet megóvására és az anyagokkal való takarékosagra neveléssel jelenik meg.

<b>Témakör</b>	<b>1. Környezetvédelem – Élő természet, növény, állat</b>	<b>Javasolt óraszám: 15 óra</b>
<b>Előzetes ismeretek</b>	Átfogó ismeretek növényekről, állatokról.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A meglévő ismeretek több szempontú rendszerezése.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanulmányok során megismert növények és állatok tulajdonságainak és hasznosságának számbavétele.</li> <li>– Az állattartás és növénygondozás felelősségének átérzése.</li> <li>– A természet szépségének, célszerűségének megélése.</li> <li>– Szöveges és képi információk értelmezése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Élőlények és környezetük.</li> <li>– Ökológiai alapismeretek.</li> <li>– A globalizáció és modernizáció hatásai az élő természetre.</li> <li>– Személyes tapasztalatok növényekről, állatokról.</li> <li>– Szűkebb- és tágabb környezet bejárása, felmérése.</li> <li>– Környezetszennyezés. Környezeti ártalmak feltérképezése.</li> <li>– Környezetvédelem –</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókinccs, szóbeli és írásbeli szövegalkotás.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> takarékoság.</p> <p><i>Informatika:</i> gyűjtőmunka a világhálón.</p> <p><i>Pályaorientáció; szakmai alapozó</i> környezetvédelem, takarékoság.</p>

<p>környezetmegóvás.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Háztartási hulladék, szerves-, szervesetlen anyagok, szelektív gyűjtés, komposztálás.</li> <li>– Szennyezőanyagok. Szennyezésmegelőzés. Szennyezésmentesítés.</li> <li>– Vegyi anyagok: talajszennyezés, vízszennyezés, légszennyezés.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i> Gyűjtőmunka, megfigyelés, összehasonlítások. Csoportosítás. Beszámoló. Egyéni és csoportos tananyag-feldolgozás. Tanulmányi kirándulás. Szelektív hulladékgyűjtés.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– motiváció,</li> <li>– önállóság,</li> <li>– praktikus készség,</li> <li>– passzív- aktív szókincs.</li> </ul>	
---	--

<b>Fogalmak</b>	Természetes és mesterséges környezet, civilizációs ártalom, környezetvédelem, ökoszemlélet, evolúció, törzsfajlódás, mutáció, genetika, környezetszennyezés.
-----------------	--

<b>Témakör</b>	<b>2. Egészségvédelem. Élő természet – az ember</b>	<b>Javasolt óraszám: 30 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Az emberi testről tanult ismeretek.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Összefüggések keresése az életmód és az egészségi állapot között.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Az emberi test működéséről eddig tanult ismeretek bővítése.</li> <li>– A tanuló saját egészségi állapotának reális ismerete.</li> <li>– Saját és a környezete egészségének védelmében szükséges teendők megismerése.</li> <li>– Az egészségügyi dokumentumok, a</li> </ul>	<p><i>Erkölcstan:</i> életvezetési és életmódbeli ismeretek.</p> <p><i>Pályaorientáció, szakmai alapozó ismeretek:</i> egészségi alkalmasság, megfelelő egészségi állapot.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, testi és lelki egészség.</p>

gyógyszerek megfelelő elhelyezésének, tárolásának fontossága, az ezzel kapcsolatos teendők ismerete.

- Az orvosi utasítások betartásának fontossága, teendői egészsége védelmében.
- Önálló életvitelre alkalmas, praktikus készségű fiatal elméleti felkészítése.

#### *Fejlesztési ismeretek*

- Az emberi test felépítése.
- Szervek, érzékszervek funkciója és működése.
- Egészség – betegség.
- Általános orvosi vizsgálatok: vérnyomásmérés, vércukorszint-mérés, pulzusvizsgálat.
- Kórelőzmény ismerete, számon tartása, dokumentálása, ezek szerepe a gyógyulás sikerességében.
- Egészségvédelem és rehabilitáció.
- Vitaminok, sport és mozgás szerepe az egészséges életmódban.
- Felkészülés a családi életre, szex, szerelem, testiség.
- Családtervezés, fogamzásgátlás.
- Nemi betegségek.
- Káros szenvedélyek, függőség. (Dohányzás, alkoholfogyasztás, droghasználat veszélyei).

#### *Tanulói tevékenység*

Intézménylátogatások (szakorvosi rendelő, laboratórium).

Megfigyelés, önmegfigyelés.

Egyszerűbb vizsgálatok (vérnyomás mérése, vércukor, vizeletvizsgálat, hallásvizsgálat) elvégzése, a kapott eredmény megbeszélése.

Beszélgetés (meghívott előadó, konzulens) közösen választott témáról.

Kutatómunka és csoportos kutatómunka.

Egyéni esetmegbeszélés.

#### *Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek*

- motiváció,
- önállóság,
- komplex gondolkodás,

*Testnevelés és sport:* egészségmegőrző mozgások, testi higiéné.

*Állampolgári ismeretek:* egészségügyi intézményrendszer

<ul style="list-style-type: none"> <li>– praktikus ismeretek,</li> <li>– verbális készség,</li> <li>– empátia,</li> <li>– önfegyelem.</li> </ul>	
--	--

<b>Fogalmak</b>	Öröklés, anamnézis, oltási könyv, védőoltás, ismétlődő oltás, gyógyítható – gyógyíthatatlan betegség, gyógyszerkísérlet, cseppfertőzés, szexuális úton terjedő fertőzés, kábító- és tudatmódosító szer, diszkréció.
-----------------	---

<b>Témakör</b>	<b>3. Egészségtan – Környezet-egészségtani és munka-egészségtani ismeretek</b>	<b>Javasolt óraszám: 27 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Előzetes általános biológiai, fizikai és földrajzi ismeretek.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakítása.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Az emberi test és az egészséges környezet jellemzőinek megismerése.</li> </ul> <p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Egészségtan. Az egészség megóvása.</li> <li>– Hazánk egészségügyi ellátórendszere, társadalombiztosítás (feltételei).</li> <li>– Járóbeteg-ellátás: háziorvosi ellátás, szakrendelések.</li> <li>– Szűrővizsgálatok és akut egészségügyi ellátások.</li> <li>– Bejelentkezés szakrendelésre, beutaló, időpont kérése telefonon, személyesen.</li> <li>– Munkaalkalmassági vizsgálat.</li> <li>– Környezet-egészségtani, munka-egészségtani ismeretek.</li> <li>– A környezet testi-lelki hatása az egészségre.</li> <li>– A lakás, az iskola, a munkahely, a szórakozóhelyek és a közlekedési eszközök higiéniája.</li> <li>– Gyógyszerfogyasztás és annak veszélyei (gyógyszerek tájékoztatójának elolvasása, megértése), az utasítás betartásának fontossága.</li> <li>– Fertőzések és járványok.</li> <li>– Mentálhigiénié.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértés.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> egészségügyi intézményrendszer, egészségmegőrző és korrigáló segédeszközök.</p> <p><i>Pályaorientáció, szakmai alapozó ismeretek:</i> egészségi alkalmasság, megfelelő egészségi állapot.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, testi és lelki egészség.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészségmegőrző mozgások, testi higiénié.</p>

- Egészséges életmód fontossága, egészségkárosító hatások.
- Prevenációs tevékenységek.
- Baleseti sérülések és azok ellátása otthon és a munkahelyen.
- Elsősegélynyújtás.

*Tanulói tevékenység*

Intézménylátogatás.

Kutatómunka.

Egyéni és csoportos témafeldolgozás.

Órai csoportos és egyéni megfigyelések.

Család egészségi állapotának feltérképezése.

Elsősegélynyújtással kapcsolatos ismeretek és gyakorlatok, mentőláda használata.

Egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretek összefoglalása, gyűjtőmunka, tablóképzés.

Egészségvédelmi ismeretek összegyűjtése, tablóképzés a közösségi szinten alkalmazott helyes viselkedésről (köhögés – zsebkendőbe, kézmosás fontossága, fertőzések elkerülése – higiénia).

*Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek*

- motiváció,
- önállóság,
- verbális kommunikáció,
- passzív- aktív szókincs,
- komplex gondolkodás,
- praktikus készség.

**Fogalmak**

Immunitás, genetika, mentálhigiéné, prevenció, vércsoport, magas vérnyomás, cukorbetegség, recept, beteg tájékoztató, járóbeteg-ellátás, szakrendelés, elsősegélynyújtás, vészhívás, prevenció, mentálhigiéné, közösségi szemlélet.



<b>Témakör</b>	<b>4. Kémiai alapismeretek</b>	<b>Javasolt óraszám: 20 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Átfogó ismeretek.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Új, alapvető ismeretek beépítése, tantárgyi alapozás. A természetben előforduló fontos anyagok és vegyületek megismertetése. Praktikus ismeretek nyújtása a háztartási és egyszerű munkafolyamatokban használt vegyi anyagokkal kapcsolatosan.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Tudományosan megalapozott ismeretek nyújtása.</li> <li>– Elemek és vegyületek összekapcsolódása, összefüggései.</li> <li>– Egészséges veszélyérzet és óvatosság kialakítása a kémiai anyagokkal szemben.</li> <li>– Tudatosság és meggondoltság a mindennapi tevékenységekben.</li> <li>– Praktikus helyzetekben az elméleti tudásanyag beazonosítása és adaptációja.</li> <li>– Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A legfontosabb elemek és vegyületek nevének és kémiai jelének megismerése (oxigén, víz, szénvegyületek).</li> <li>– Anyagszerkezeti ismeretek (az anyag tulajdonságai érzékenyen reagálnak a szerkezeti változásokra).</li> <li>– Halmazállapot-változások.</li> <li>– Folyékony, gáz és szilárd elemek és vegyületek.</li> <li>– A háztartásban előforduló kémiai anyagok ismerete.</li> <li>– Háztartásban alkalmazott oldatok hígítási arányai, háztartásban alkalmazott keverékek komponenseinek aránya.</li> <li>– Mérgező anyagok.</li> <li>– Szerves vegyületek, anyagok és felhasználásuk: szén, szénvegyületek, kőolaj, alkohol.</li> <li>– Fontosabb természetes szénvegyületek: szénhidrát,</li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> a gondolkodás fejlesztése.</p>

szőlőcukor, répacukor.

- Tápanyagok: olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok.
- Természetes anyagok a háztartásban és a munkakörnyezetben.
- Szerves vegyületek és anyagok fontosságának megértése, életünkben betöltött szerepe, gazdaságos felhasználása.
- Reakciósebesség, reakcióhő.
- Környezeti és háztartási anyagok.
- Építkezésnél használt anyagok: mészkő, égetett mész, oltott mész, gipsz, cement, festékek és oldószereik, üveg.
- Műanyagok, műanyag hulladék-kezelés, újrahasznosítás.

#### *Tanulói tevékenység*

Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése.  
Anyaggyűjtés, rendszerezés, tulajdonságok megfigyelése.

Meglévő ismeretek rendszerezése, csoportosítása.

Gyűjtőmunka, rendszerezés.

Összefüggések felfedezése, tapasztalatok megfogalmazása.

A használt anyagok számbavétele, csoportosítása az alkalmazás területei szerint (háztartás, ipar).

A használt anyagok rendszerezése a környezetre gyakorolt hatások alapján (környezetbarát, káros).

A használt anyagok elemzése jellegzetes tulajdonságaik alapján (párológ, erős, jellegzetes szagú, szagtalan, megkeményedik, cseppfolyósodik levegő hatására).

A használt anyagok rendszerezése az egészségre kifejtett hatás alapján (káros az egészségre, életveszélyes!, ártalmatlan).

A természetes anyagok és a mesterségesen előállított anyagok rendszerezése tulajdonságaik, használatuk, hasznosságuk alapján.

#### *Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek*

- irányított, tartós, tudatos figyelem,
- verbális és vizuális emlékezet,
- differenciáló készség,

<ul style="list-style-type: none"> <li>– verbális kommunikáció,</li> <li>– passzív-aktív szókincs,</li> <li>– matematikai összefüggések,</li> <li>– önállóság,</li> <li>– precizitás,</li> <li>– komplex gondolkodás.</li> </ul>	
--	--

<b>Fogalmak</b>	Oldat, oldhatóság, keverék, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).
-----------------	--

<b>Témakör</b>	<b>5. Hétköznapok kémiája – kísérletezés</b>	<b>Javasolt óraszám: 16 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Alapvető kémiai ismeretek. Kísérletezés szabályai, megfigyelések szóbeli megfogalmazása, konklúzió felismerése.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Összefüggések felfedezése. Tapasztalatok felhasználása a mindennapi életben.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A kísérletekben realizált elméleti ismeretek és a mindennapi gyakorlat összekapcsolása.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Verbális fejlesztés, szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése, használata.</li> <li>– Vízkeménység, vízkő.</li> <li>– Levegő, szén-monoxid, kén-monoxid.</li> <li>– Savak és lúgok a háztartásban, sav-bázis reakciók.</li> <li>– Szóda, szóدابikarbóna, szappan, sósav, mosó- és mosogatószer.</li> <li>– Fertőtlenítőszer.</li> <li>– Penész.</li> <li>– Rozsdásodás.</li> <li>– Alkoholok.</li> <li>– A konyhai munkák higiénikus és szakszerű elvégzése, a veszélyforrásokra figyelemmel (romlandó, szavatosság, tápérték elvesztése).</li> <li>– Elővigyázatossági szabályok</li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> gondolkodás fejlesztése.</p> <p><i>Informatika:</i> anyaggyűjtés a világhálón.</p> <p><i>Pályaorientáció, szakmai alapozó ismeretek:</i> környezetvédelem, takarékoság, tűzvédelem, munkafolyamatokkal kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> takarékoság.</p>

megismerése a kísérletekkel és a háztartásban előforduló szerekkel kapcsolatosan.

- Alapvető baleset-megelőzési szabályok ismerete és betartása.
- Kémiai ismeretekhez kapcsolódó környezeti problémák felismerése.
- Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás.

#### *Tanulói tevékenység*

Szaknyelv elemi kifejezéseinek megismerése.

Célirányos megfigyelések, eredmények elemzése (szag, állag, szín megváltozása).

Megfigyelések, mérések csoportmunkában és önállóan.

A tanuló fejlettségi szintjének megfelelően a jelenségek, folyamatok közötti hasonlóság, különbség észrevétele, megfogalmazása szóban és írásban.

Tanulmányi séta üzletekben, a feltüntetett adatok elemzése (összetétel, szavatosság, tárolhatóság).

Konklúziók verbális kifejezése.

Elővigyázatossági szabályok megismerése az élelmiszerek, a háztartási szerek használatánál, tárolásánál, a hulladékkezelésnél.

Verbális fejlesztés, szakmai kifejezések használata.

#### *Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek*

- motiváció,
- megfigyelőképesség,
- elemzés,
- irányított, tartós, tudatos figyelem,
- összefüggés-felismerés – komplex gondolkodás,
- kooperációs készség,
- precizitás,
- motiváció,
- praktikus készség,
- kreativitás,
- óvatosság.

#### **Fogalmak**

Oldat, oldhatóság, reakciósebesség, reakcióhő, keverék, képlet, arány, sav, erózió, korrózió, mérgező anyag, vegyület, veszélyes hulladék, környezettudatosság, lúg, balesetvédelem, műanyag, szelektív

	hulladékgyűjtés, újrahasznosítás. Tápanyag (olajok, zsírok, fehérjék, vitaminok).
--	---

<b>Témakör</b>	<b>6. Fizikai alapismeretek</b>	<b>Javasolt óraszám: 20 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Érdeklődés a környezet jelenségei iránt.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. A napi problémák megoldásához szükséges a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése. A gyakorlati életben fontos ismeretek átadása a hang- és fénytan körében.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés anyagokról.</li> <li>– A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A fény tulajdonságai. Fényforrások. A fény egyenes vonalú terjedése.</li> <li>– Tükrök: sík, domború, homorú.</li> <li>– A szemüveg.</li> <li>– Az emberi szem és a látás.</li> <li>– Színek. A fehér fény színeire bontása. Szivárvány.</li> <li>– A hang, mint hullám. Rezonancia.</li> <li>– Hangszerek. Visszhang.</li> <li>– Mágneses hatás megfigyelése.</li> <li>– Az elektromos töltés kísérleti megfigyelése.</li> <li>– A testek elektromos állapota.</li> <li>– Az elektromos áram, áramkör praktikus ismeretei.</li> <li>– Áramforrások: elem, akkumulátor.</li> <li>– Az áram mágneses hatása (elektromos motorok).</li> <li>– Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai.</li> <li>– Elektromágneses indukció (dinamó, generátor, transzformátor).</li> <li>– Soros és párhuzamos kapcsolás mindennapi háztartási példákkal.</li> <li>– Az elektromos feszültség.</li> </ul>	<p><i>Matematika:</i> összefüggések felismerése.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> egészségmegőrzés.</p> <p><i>Műszaki rajz, vizuális nevelés:</i> a színek természete</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Az elektromos munka, teljesítmény, ellenállás.</li> <li>– Élettani hatások.</li> <li>– Sugárzás, és annak veszélyei, hasznos és káros sugárzás, sugárvédelem.</li> <li>– Megújuló energiaforrásaink: víz-, szél-, nap-, geotermikus energia.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Megfigyelések. Mérések, méréseredmények leolvasása. Köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok csoportos és egyéni megoldása. Mérések, becslések. Egyszerű kísérletek végzése (áramkör, elemek töltése, akkumulátorok működésének megfigyelése). Kutatás egyénileg és csoportmunkában. Példák gyűjtése a fizikai jelenségekről (mágnes, sugárzás: röntgen, egészségügyi terápiák, atomhulladék). Mágneses vonzás megfigyelése, próbálgatása.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– megfigyelőképesség,</li> <li>– precizitás,</li> <li>– vizuális és auditív figyelem,</li> <li>– verbális memória és praktikus ismeretek kooperálása.</li> </ul>	
---	--

<b>Fogalmak</b>	Fény, fényforrás, természetes és mesterséges fény, tükrök, tükröződés, fényvisszaverődés, elektromos töltés, anód, katód, feszültség, áramerősség, ellenállás, elektromos és mágneses mező, atomenergia, sugárzás, sugárvédelem.
-----------------	--

<b>Témakör</b>	<b>7. Mindennapok fizikája – kísérletezés</b>	<b>Javasolt óraszám: 16 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Fizikai alapismeretek.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A tanulók érdeklődésének fenntartása a mindennapi életben felfedezhető fizikai jelenségekkel kapcsolatban. A napi problémák megoldásához szükséges, a fizika tudománya által nyújtott ismeretek hasznosságának felismerése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Tapasztalatok a fizikai folyamatokról: tapasztalatokon alapuló tudásbővítés az anyagokról.</li> <li>– A fizika mindennapi hasznosságának felismertetése.</li> <li>– Kísérletek és mérések segítségével tapasztalatszerzés a környezetünkben lezajló kölcsönhatásokról.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A fény- és hangtani ismeretek összekapcsolása az emberi érzékszervek működésével (látás, hallás).</li> <li>– A hang terjedése, vezető közegek összehasonlítása.</li> <li>– Elektromosság a mindennapi élethelyzetekben: egyszerű háztartási és munkahelyi berendezések működése.</li> <li>– Az elektromos jelenségek és az elektromos áram hatásainak megismerése a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használatának érdekében.</li> <li>– Az égés feltételei, tűzoltás.</li> <li>– A hullámmozgás, a hullámok terjedése.</li> <li>– Az elektromos és a mágneses mező kölcsönhatásai.</li> <li>– Sugárzás. Fizikai és vegyi anyagok káros hatásai. Sugárzás elleni védekezés.</li> <li>– Víz-, szél-, nap- és geotermikus energia.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Kísérletek megfigyelése, egyszerű kísérletek önálló végzése.</p> <p>Mérések, méréseredmények leolvasása.</p> <p>Megfigyelések, ismeretek a háztartásban meglévő elektromos eszközök használatának, kezelésének, és a fogyasztás nagyságának összefüggéseiről, valamint a takarékos használat módjáról.</p>	<p><i>Pályaorientáció, szakmai alapozó ismeretek:</i> balesetvédelem, környezetvédelem, takarékoság, tűzvédelem, egészségi alkalmasság, megfelelő egészségi állapot.</p> <p><i>Állampolgári ismeretek:</i> egészségügyi intézményrendszer, egészségmegőrző és -korrigáló segédeszközök.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, testi és lelki egészség.</p>

<p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– motiváció,</li> <li>– irányított, tartós, tudatos figyelem,</li> <li>– kreativitás,</li> <li>– megfigyelőképesség,</li> <li>– praktikus készség.</li> </ul>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Elektromosság, áramerősség, feszültség, munka, terhelés, ellenállás, fénytörés, fénysebesség, hangsebesség, hullám, hullámmozgás, rezonancia, mágneses tér, sugárzás, megújuló energia.</p>

<p><b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b></p>	<p>Jó rendszerezőképesség, gyakorlatiasság.  Egészségtudatos életszemlélet kialakítása, követése.  Higiénikus, egészséges, balesetmentes otthoni és munkahelyi környezet iránti igény kialakulása.  A tanuló általános és egyéni egészségi állapotát ismeri, azt felelősségteljesen kifejezi és megóvja.  A kémiai jelrendszert elemi szinten ismeri.  A mérgező anyagokról ismeretekkel rendelkezik.  A mindennapi élet gyakorlati problémáinak megoldásához nyújtott segítséggel az aktív környezetvédő magatartás kialakítását segíti a tantárgy.  Baleset-megelőzési szabályokat és eljárásokat alkalmaz a kémiai anyagok felhasználása során.  Ismeri a fény egyenes vonalú terjedését, a fény terjedésének jellemzőit.  A választott szakma tanulásához elegendő általános fizikai tájékozottság kialakítása.  Ismeri az elektromosság fontosságát a gyakorlati életben.  Az elektromos áram felhasználásával kapcsolatos alapvető biztonsági szabályokat alkalmazza, ismeri a baleset-megelőzési szabályokat.  Megismeri az elektromos jelenségeket és az elektromos áram hatásait a háztartásban és a munkahelyen előforduló elektromos gépek, berendezések biztonságos használata érdekében.  A fizikában tanultak széles körű kiterjesztése az ember egészségének és környezetének védelmére, a károsító tényezők, hatások megelőzésére.</p>
--	--

## VIZUÁLIS KULTÚRA

A rajzolás a vizuális megismerés és közlés lényegmegragadó alapeszköze. A rajztanítás célja, hogy fejlessze a gyermekek látáskultúráját, finommotorikáját; érzelmeikre és értelmükre hatva hozzájáruljon személyiségük fejlődéséhez. Az ábrázolás célja, hogy megfelelő térszemléletet alakítson ki a tárgyak és azok síkbeli ábrázolásának összekapcsolásával, fokozatosan fejlessze a látvány megfigyelésén alapuló, komoly koncentrációt igénylő rajzolást, festést.

A rajztanítás feladata a vizuális kultúra alapértékeinek közvetítése, a vizuális kulturáltság megszerzéséhez szükséges ábrázoló-alakító, eszközhasználati, technikai képességek fejlesztése, alkotó, cselekvő magatartás és szemléletmód kialakítása.

A tantárgy segít megérteni az arányok jelentőségét, meghatározni a tárgyak formai karakterét.



A tanuló megérti és megpróbálja megjeleníteni a téri helyzeteket, képessé válik a vizuális kommunikáció dekódolására, értelmezni próbálja a vizuálisan rögzített közléseket. A rajzitanítás során fejlődik a tanuló finommotorikai képessége, a szem-kéz koordináció és a megfigyelő képesség, amely mind megalapozza a szakmai gyakorlatban alkalmazott technikákat.

A tantárgy gyakorlati tevékenységeinek fontos célja az érzéki tapasztalás, a környezettel való közvetlen kapcsolat fenntartása, erősítése, ezáltal a közvetlen tapasztalatszerzés, az anyagokkal való érintkezés, az érzékelés érzékenységének fokozása. További cél tudatosítani az érzékelés különböző formáinak (például látás, hallás, kinetikus érzékelés) kapcsolatát, amely a számítógépes környezet bevonásával képes egy újabb, „más minőségű” intermediális szemléletet is kialakítani. A fejlesztés átfogó célja segíteni a tanulókat abban, hogy képesek legyenek az őket érő hatalmas mennyiségű vizuális és térbeli információt, számtalan spontán vizuális hatást minél magasabb szinten, mérlegelve feldolgozni, a megfelelő szelekciót elvégezni, értelmezni, továbbá ezzel kapcsolatos önálló véleményt megfogalmazni.

A tanuló a képek, látványok nézegetése során tapasztalatokat gyűjthet, azokat megfogalmazza, választ témához illő képeket, anyagokat, fejlődik a kreativitása. Felismeri és értelmezi a környezetben, lakásban, öltözékben megjelenő üzenethordozó tárgyak, formák, színek jelentőségét.

### **Kötelező előkészítő évfolyam**

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret és a társas kultúra* területén a vizuálisan megjelenő ismertetőjegyek, megkülönböztető jelzések megismerésével, az önálló ízlésvilág kialakításának segítségével. A *médiatudatosságra nevelést* a tömegkommunikációs eszközök divatformáló hatásának felismerésével és az irányzatok közötti választás támogatásával alakítja. Segíti az önálló, tudatos stílus kialakítását.

Az *esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség* kompetenciaterületet fejleszti a kreativitás, az alkotókedv folyamatos fenntartásával, a tevékenységekkel szerzett vizuális tapasztalatokra biztatással, a környezet és az alakító tevékenység eredményeinek megfigyelésével.

<b>Témakör</b>	<b>1. Vizuális kommunikáció – az alkotó és a befogadó tevékenységben</b>	<b>Javasolt óraszám: 22 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Tudatos színkeverés temperával, vízfestéssel. Vázlatszerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A mindennapi élet vizuális jelzéseinek értelmezése és orientációs felhasználása. Testek látványszerű ábrázolása.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A rajzolás területeinek áttekintése (szabadkézi rajz, vázlatrajz, műszaki rajz helye és szerepe).</li> <li>– Vizuális közlések – szöveg és kép együttes hatásának tanulmányozása.</li> <li>– A színhasználat (a színek hatása, jellemzői) jelentőségének tudatosítása.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Művészi alkotásokkal kapcsolatos fogalmak (stílusok, megjelenési formák).</li> <li>– Hétköznapi vizuális megjelenési területei, esztétikai hatása (öltözködés, tárgyi kultúra, lakberendezés, utcai látvány, reklám, plakát, felirat, graffiti, média felületei).</li> <li>– Színek szerepe és hatásának tudatos alkalmazása.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A művészi alkotásokról szerzett ismeretek áttekintése (kiállítás, albumok). Anyaggyűjtés a tanuló szűkebb és tágabb környezetében (üzletek kínálata, saját ruhatár, utcakép, plakát, reklám, szórólap), a gyűjtött anyag elemzése, adott témára anyag készítése (plakát, meghívó, tabló), versenyeztetése, és értékelése. Logó tervezése szabadon választott technikával. Reklámok – realitások és marketingfogások elemzése. A használati tárgyak esztétikai értékeinek (használhatóság, szépség) megvitatása.</p>	<p><i>Informatika:</i> adott információ és illusztráció keresése a világhálón. Produktum készítése adott témára (meghívó, plakát, logó, prezentáció), az elkészült munka kinyomtatása.</p>

<p>Egyszerűbb tárgyak ábrázolása (szabad rajz, festmény, kollázs, makett). Színhasználattal kapcsolatos tanulmányok készítése (főszín, kiegészítő szín, színkör).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– formamegfigyelés képessége,</li> <li>– térlátás képessége,</li> <li>– színlátás és harmónia,</li> <li>– vizuális kommunikációs képesség.</li> </ul>	
--	--

<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Vázlatrajz, makett, színdinamika, színkör, kiegészítő szín, főszín, logó, harmónia, kollázs, graffiti, prezentáció, marketing.</p>
------------------------	---

<b>Témakör</b>	<b>2. Műszaki rajz készítésének alapjai</b>	<b>Javasolt óraszám: 50 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	A közvetlen környezet tárgyainak funkció szerinti csoportosítása. Tapasztalati úton szerzett ismeretek mértani testekről, forma ábrázolása (megközelítő hasonlósággal). Vázlatszerű ábra készítése. Egyszerű alaprajz értelmezése.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A térlátás alakítása és erősítése. Képkalkotási képesség fejlesztése, testek látványszerű ábrázolása. Műszaki rajz készítése változatos témákban (testek felülete, alaprajz, szabásminta). A célnak megfelelő mérőeszközök, mértékegységek és rajzeszközök megválasztása.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A szabadkézi rajz és az ábrázoló geometria alapelemeinek megismerése.</li> <li>– A szabványos vonalfajták, vonalvastagságok, szabványírás megismerése.</li> <li>– Különös formájú tárgyak látványszerű ábrázolása, eltérő célú műszaki rajz készítése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Térhatások, téri elemek.</li> <li>– Kísérlet a látvány ábrázolására.</li> <li>– Nézetábrázolás képsík rendszerben.</li> <li>– Szabványok.</li> <li>– Mérési alapismeretek (méretmegadás, méretarány).</li> <li>– Szerkesztések.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Mérések (mérési gyakorlatok, hosszúságmérés, eszköz kiválasztás, mérési pontosság), becslés.</p> <p>Szabványos vonalfajták, szabványírás gyakorlása.</p> <p>Testek axonometrikus ábrázolása (kocka, téglatest, hasáb, gúla, henger), alaprajz, egyszerű szabásminta megszerkesztése (feladatnak megfelelően).</p> <p>Makett, modell készítése változatos anyaghasználattal (méretarányra figyelemmel).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek,</i></p>	<p><i>Matematika:</i> mértani testek, mérések, átváltások, felületszámítási ismeretek.</p> <p><i>Pályaorientáció:</i> a szakmákhoz szükséges feladatok végzése.</p> <p><i>Szakmai alapozó ismeretek:</i> tájékozódás, anyaggyűjtés a meglátogatott munkahelyeken.</p>

<i>területek</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>– formaészlelés-formareprodukció,</li> <li>– térészlelés és térrendezés képessége,</li> <li>– lényegkiemelés képessége,</li> <li>– formamegfigyelés képessége,</li> <li>– térlátás és differenciált térrendezés képessége,</li> <li>– tárgytervezés és tárgyalkotás képessége,</li> <li>– környezettudatosság, a természeti és épített környezet védelme.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Mértani forma, kocka, henger, hasáb, gúla, kúp, tengely, modell, makett, torzítás, szimmetria, aszimmetria, szabványosítás, SI mértékrendszer, axonometria, méretmegadás, méretarány.

<b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b>	<p>Műalkotások kompozíciós elemeinek célzott megfigyelése, tudatos színkeverés temperával, vízfestéssel.</p> <p>Igényesség a személyes tárgyak és környezet esztétikus alakítására.</p> <p>Ismeretek tapasztalati úton a mértani testekről, formaábrázolás (megközelítő hasonlósággal), vázlatszerű ábra készítése, tárgy, egyszerű makett készítése a tanuló által választott technikával.</p> <p>Ismeretek a szabványokkal, szerkesztésekkel kapcsolatban.</p> <p>Mérés, mértékegység és mérőeszköz megválasztásával, a mérési pontosság jelentőségét ismeri a tanuló.</p> <p>Egyszerű szakrajz (alaprajz, szabásminta) értelmezése, elkészítése.</p> <p>Törekvés munkája igényes kivitelezésére.</p>
---	---

## DIGITÁLIS KULTÚRA

Az információs kultúra alapjainak gyakorlatorientált megismerése a tanulókat hozzásegíti a munkájukhoz, az életvitelük alakításához szükséges információk korszerű, gyors megszerzéséhez, feldolgozásához és alkalmazásához. A digitális kultúra tantárgy célja tudatosítani a technológiai eszközök szerepét, fontosságát az élet különböző területein. Az önálló számítástechnikai produktum (pl.: rajz, levél, névjegy stb.) létrehozásának élménye, az alkotás élményének biztosítása motiválja a tanulókat, a gyakorlat során egyre tudatosabban használják a digitális eszközöket.

A tantárgy a szakmai ismeretekhez kapcsolódó internetes és más tömegkommunikációs technikák alkalmazásának tudatos megismertetésével, új tartalmak felkutatására nevel. Ismeretkörei, fejlesztési területei hozzájárulnak ahhoz, hogy a tanuló az információs társadalom aktív tagjává válhasson. A digitális eszközök használata olyan eszköztudást nyújt a tanulóknak, melyet a tanulási folyamat közben bármely ismeretszerző, –feldolgozó és alkotó tevékenység során alkalmazni tudnak. Ennek érdekében fontos a rendelkezésre álló technológiai eszközök és szolgáltatások megismerése, működésük megértése, az egyéni szükségleteknek megfelelő szolgáltatások kiválasztása, és célszerű, értő módon való mérlegelő, biztonságos, etikus alkalmazása.

Az ismeretek elsajátítása során a tanulók megismerik és gyakorolják a digitális eszközök tudatos használatát, rajzos-szöveges dokumentumok létrehozását, átalakítását, formázását. Megismerik a hatékony, céltudatos információszerzést az internetről, információ küldését és fogadását csoportos kommunikációs eszközök segítségével, internetes portálok, szöveges és képi információforrások használatát, tanulmányi feladatokhoz kereső kérdések megfogalmazását. A tanulók képessé válnak

adatgyűjtésekre – játék az adatokkal, csoportosítások, rendezések, összehasonlítások.

### Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *önismeret és társas kultúra fejlesztésében* az internethasználattal összefüggő magatartási és etikai szabályok betartásával, a társadalmi kapcsolattartás elektronikus formáinak megismerésével. A *médiatudatosság* területén a digitális eszközök használati szabályozásának, a függőség elkerülésének tudatos irányításával, az internetes tartalmak valóság tartalmának szűrésével kap eszközöket a tanuló a függőség elkerülésére.

Tematikai egység	Számítógép alkalmazása	Órakeret 50 óra
<b>Előzetes tudás</b>	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség. Érdeklődés az elektronikus információhordozók iránt.	
<b>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</b>	A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése. A számítógép-használat nyújtotta lehetőségek felismerése és alkalmazása a mindennapi tevékenységekben. Az etikai szabályok ismerete és szem előtt tartása a világháló használatakor.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <p>A baleset-megelőzés szabályainak betartása. Számítástechnikai eszközök kezelése. Az iskolában használatos operációs rendszer ismerete, segédprogramok használata.</p> <p>– A számítógép használata a tanulásban, az ismeretszerzésben. Szövegszerkesztési ismeretek. Hardver eszközök fajtái, jellemzői.</p> <p><i>Ismeretek</i></p> <p>Dokumentumkészítés. Számítógéphez kapcsolódó eszközök használata (nyomtató, szkennel, digitális fényképezőgép, modem, CD, DVD-lejátszó). Könyvtárhasználat, dokumentumismeret. A számítógép alkalmazása során felmerülő etikai és egészségügyi fenntartások.</p> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A géphasználat során felmerülő fogalmak értelmezése, rendszerezése. Az általában használatos dokumentumformák, szoftverek alkalmazása. Ikonok használata, egyszerű szöveg és rajzkészítés. Hálózatra kapcsolódás, kapcsolat bontása.</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> pontos szövegírás jelentősége, helyesírás.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p>

<p>Keresés kijelölt feladatra, dokumentum választása adott tantárgyi feladathoz, adott tartalmak, képek megkeresése keresőprogram segítségével, adatok értelmezése, felhasználása (menetrend, térkép).</p> <p>Nyers szöveg formázása: önéletrajz, rövid hivatalos levél elkészítése (nyomtatása).</p> <p>Levelezőprogram használata, levél küldése, fogadása, az udvariassági formulák ismerete és használata.</p> <p>A számítógéphez csatolható eszközök használata.</p> <p>Ismerkedés a könyvtári nyilvántartás számítógépes adatbázisaival.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– érzékszervi megismerések,</li> <li>– térbeli és időbeli tájékozódás,</li> <li>– irányított, tartós, tudatos figyelem, emlékezet tartóssága, mobilizálása,</li> <li>– problémamegoldó képesség,</li> <li>– finommotorika, gyors, pontos, koordinált mozgásos reagálóképesség.</li> </ul>	
<b>Kulcsfogalmak/fogalmak</b>	A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (szakkifejezések).

Tematikai egység	A számítógép használata során felmerülő etikai és technikai kérdések	Órakeret 22 óra
<b>Előzetes tudás</b>	A számítógép használata során fellépő problémák feltérképezése.	
<b>A tematikai egység nevelési- fejlesztési céljai</b>	A számítógépet és tartozékait kíméletesen, szakszerűen használni. Balesetmentes, költségkímélő alkalmazás. A világhálóról szerzett és az általa feltett információt kritikával, fenntartással, felelősséggel kezelni.	
<b>Ismeretek/fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>

<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <p>Szakszerű eszközhasználat. Egészségmegőrzéssel kapcsolatos ismeretek.</p> <p>A világháló használata a káros oldalak mellőzésével.</p> <p>Önkorlátozás a számítógép használatának időtartamában.</p> <p><i>Ismeretek</i></p> <p>A használt eszköz értéke és kíméletes alkalmazása.</p> <p>Az alkalmazás során felmerülő etikai kérdések áttekintése.</p> <p>– A számítógép használata során szükséges</p>	<p><i>Osztályfőnöki óra:</i></p> <p>káros hatások kivédése.</p> <p><i>Erkölcstan:</i></p> <p>adattvédelem, intimitás, tartózkodó viselkedés a virtuális térben is.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i></p>
---	--



<p>egészségvédelmi feladatok.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Káros szokások kialakulásának megelőzése.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A gép és a perifériák megfelelő használata. Az egészségkímélő géphasználat feltételeit számba venni, és alkalmazni. Etikai kódex közös összeállítása. A tilalmak számbavétele, indoklása. A számítógép-függőség kialakulásának megelőzése. Az agresszivitást erősítő játékok kerülése.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– szóbeli és írásbeli kifejezőképesség,</li> <li>– figyelem terjedelme, pontossága,</li> <li>– emlékezet mobilizálása,</li> <li>– szabályalkalmazás, szabálykövetés,</li> <li>– összefüggés-felismerés, algoritmikus, problémamegoldó gondolkodás.</li> </ul>	<p>egészségvédelem, állóképesség megőrzése, finommotorika.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> helyesírás, szókincs.</p>
<p><b>Kulcsfogalmak/fogalmak</b></p>	<p>A számítógépes alkalmazásokkal kapcsolatos fogalmak (közösségi oldal, blog, csetelés, illegális letöltés, jogdíj).</p>

<p><b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b></p>	<p>A tanuló képes a számítógépet biztonságosan, megfelelően működtetni. Képes a megismert alkalmazásokat kis segítséggel, önállóan használni. Képes célnak megfelelő produktumokat készíteni. Értékeli a szövegszerkesztő program előnyeit, érzékeli a szerkesztőprogramok gyakorlati hasznosságát. Képes saját és mások személyiségi, intim szféráját megvédeni. Képes önkorlátozásra, a káros tartalmak kerülésére. Ismeri és képes használni az iskolai és a lakóhelyi könyvtár állományait, és egyéb szolgáltatásait. Ismer és tudatosan használ a számítógép káros hatását csökkentő egyszerű mozgásgyakorlatokat.</p>
--	---

## PÁLYAORIENTÁCIÓ

A tantárgy fontos szerepet játszik a tanulók reális önismeretének és önbizalmának kialakításában, a tanulók aktív részvételével a munkavállalói kompetenciák és a munkavégzéssel kapcsolatos motiváció fejlesztésében.

A tantárgy kiemelt célja a sikeres pályaválasztáshoz és életpálya-építéshez szükséges személyes aktivitások megtervezése, a motivációban szerepet játszó egyéni képességek és készségek felismerése, tudatosítása, a tanulásból a munka világába való átmenet előkészítése.

A tantárgy célja, hogy a tanulóban felkeltse az érdeklődésének, fizikai és értelmi képességének megfelelő, lakóhelyén reálisan elérhető munkakör és munkavégzés iránti érdeklődést, segítse a választott munkaterülethez szükséges kompetenciák megismerését, igényelje ezek fejlesztését.

A pályorientáció során a tanuló megismeri a betölthető foglalkozásokat, a tanulható szakmákat és összeegyezteti azokat személyiségével, ambícióival.

A pályorientáció támogatja a tanulót abban, hogy megismerje a betölthető foglalkozásokat, tanulható szakmákat, és megpróbálja azokat összeegyeztetni saját személyiségével, ambícióival, lehetőségeivel. Megismeri és elsajátítja a munkavállalással és munkavégzéssel kapcsolatos ügyintézkések, adminisztrációs teendők alapjait, felismeri ezek fontosságát.

### **Kötelező előkészítő évfolyam**

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *állampolgárságra és demokráciára nevelés* területén a munkahelyi demokrácia és munkavállalói lehetőségek bemutatásával, az *önismeret és társas kultúra* területén az egyéni képességekhez mért pályaválasztás és szakmatanulás lehetőségeinek felismertetésében.

A pályorientáció feladata a munka világának bemutatása a lehető legszélesebb körben és az egyéni lehetőségek, a választott szakmai képzés megismertetése, megszerettetése. Fontos a munka fontosságának és a megtermelt értékeknek a felismerése, a munkavégzés megbecsülésére nevelés. *Gazdasági és pénzügyi nevelés* területén lényeges a munkavállalás és a munkavégzés szerepének felismerése a megélhetés megalapozásában, a munkahelyi feladatok ellátása és a munkahely megtartásának fontosságára nevelés. A tanulók megismerik a munka világának hazai és európai sajátosságait, jellemzőit, értékeit, a munkaerőpiac lehetőségeit, a különböző kultúrák munkavállalást, egyéni életutat befolyásoló hatását.

<b>Témakör</b>	<b>1. Munkavállalói ismeretek</b>	<b>Javasolt óraszám: 16 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Munkavállalás iránti igény.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Munkahely-kereséssel, munkavállalással, munkavégzéssel összefüggő ismeretek rendszerezése.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Munkaerőpiacon való érvényesüléséhez szükséges viselkedési formák, technikák, adminisztratív teendők.</li> <li>– Munkával kapcsolatos jogok és köteleességek, a munkaerő-piaci szervezetek nyújtotta lehetőségek, támogatási formák, juttatások, szolgáltatások.</li> <li>– A munka világának hazai és európai sajátosságai, jellemzői, értékei, a munkaerőpiac lehetőségei.</li> <li>– Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés.</li> <li>– Életpálya tudatos tervezése, az álláskeresési technikák megismertetése, gyakoroltatása, elsajátítása.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Munkahely-keresési ismeretek, munkafelvétel,</li> <li>– Munkavállalással kapcsolatos ügyintézési ismeretek,</li> <li>– Munkaegészségügyi ismeretek,</li> <li>– A munkahelyek szerkezete, felépítése,</li> <li>– Munkahelyi viselkedés, munkahelyi kapcsolatok,</li> <li>– A munkavégzés szervezése.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Látogatás munkaügyi központba, ismerkedés az ügyintézéssel.</p> <p>Munkafelvételi adatlapok kitöltése, hivatalos adatok, iratok, erkölcsi bizonyítvány (TAJ-szám, adószám, bankszámlaszám, képzettség adatai).</p> <p>Önéletrajz készítése, állásinterjú gyakorlása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése.</p>

<p>Munkaegészségügyi vizsgálaton történő részvétel. Munkaruha, védőruha, védőeszközök fontosságának megbeszélése. Munkavállalói jogok és kötelességek megbeszélése.</p> <p>Munkahelyi adminisztráció (jelenléti ív, fizetési jegyzék, munkahelyi igazolás, szabadságkérés, betegállomány igazolása).</p> <p>Munkahelyi kapcsolatok, problémakezelés gyakorlása (munkavezető, munkatársak, beosztottak szerepe).</p> <p>Iskolai időbeosztás és munkahelyi időbeosztás különbözőségének megbeszélése (szabadság, munkaidő, szünet, ebédidő, táppénz, túlóra, helyettesítés).</p> <p>Munkahelyváltással, munkakörváltással kapcsolatos ismeretek megbeszélése (felmondás, munkanélküliség, munkanélküli segély, álláskeresési lehetőségek, közmunka).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– alkalmazkodás, szociabilitás,</li> <li>– önállóság,</li> <li>– motiváció,</li> <li>– szabálykövetés.</li> </ul>	
---	--

<b>Fogalmak</b>	Munkahely, munkaidő, szabadság, betegállomány, táppénz, segély, munkabér, bérjegyzék, felmondás és más, a munkavállalással kapcsolatos fogalmak, kifejezések.
-----------------	---

<b>Témakörök</b>	<b>2. Pályaorientáció</b>	<b>Javasolt óraszám: 20 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Szakmaválasztás és szakmaelsajátítás iránti érdeklődés.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A választható szakmák, munkatevékenységek megismerése.	

<p><b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b></p> <p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Reális önismeret és személyes jellemzők megismerése.</li> <li>– Személyes pályaalkalmasság feltárása.</li> <li>– Társas képességek megismerése.</li> <li>– Egyéni képesség és érdeklődés összehangolása.</li> <li>– Szakmák rendszerének, sajátosságainak megismerése.</li> </ul>	<p><b>Kapcsolódási pontok</b></p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Természetismeret:</i> egészségügyi alkalmasság (látás, hallás, állóképesség).</p>
---	--

- Munkakedv felkeltése a reálisan választható szakmák és a képzési kínálat függvényében.

#### *Fejlesztési ismeretek*

- Az egyes szakterületeken dolgozók tevékenységének, a pályák, munkakörök sajátosságainak, a különböző szakmacsoportok tevékenységformáinak megismerése.
- Különböző életpálya-lehetőségek bemutatása, pályatükrök megismerése, az egyéni alkalmasság és a munkatevékenység közötti megfelelés bemutatása.
- Szakmai szerep kiválasztása, megfogalmazása, egyéni életpálya reális megtervezése.
- Munkahelyi körülmények, munkafeltételek, saját alkalmasság mérlegelésének szempontjai.
- Munkahelyi egészségvédelem szempontjai.

#### *Tanulói tevékenység*

Jól ismert szakmák jellemzőinek gyűjtése, szülők munkájának és a környék munkalehetőségeinek bemutatása.

Információk gyűjtése a szakmákról, a munka világról, hazai és európai sajátosságokról.

Egyéni pályaalkalmasságról, fizikai erőnlétről, terhelhetőségről, ügyességről tapasztalatok gyűjtése.

Munkaerő-piaci lehetőségek, munkavállalást és egyéni életutat befolyásoló hatások gyűjtése, megbeszélése.

Az egészséges munkahelyi környezet kritériumainak gyűjtése.

Az egész életen át tartó tanulás és a folyamatos pályakorrekcióra való felkészülés érdekében az életpálya tudatos tervezésének, az álláskeresési technikák elsajátításának megismerése, gyakorlása.

Elvégzett munka eredményeinek megtekintése, a munka értékének és szépségének felismerése (elkészült eszközök, megművelt kertek stb.).

*Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek*

#### *Informatika:*

tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban.

<ul style="list-style-type: none"> <li>- esztétikai érzék,</li> <li>- önismeret,</li> <li>- motiváció,</li> <li>- precizitás,</li> <li>- önállóság.</li> </ul>	
--	--

<b>Fogalmak</b>	Szakmák és munkakörök megnevezései, a fizikai és mentális alkalmasság kifejezései.
-----------------	--

<b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b>	A tanuló képes kiválasztani a szakmák és munkakörök rendszeréből a képességeinek és érdeklődésének megfelelő tevékenységet, motiválttá válik a szakma ismereteinek elsajátítása és a felnőttkori munkavégzés iránt.
---	---

## SZAKMAI ALAPOZÓ ISMERETEK

A tantárgy célja az egyéni életpálya-elképzelések, az egészségügyi, fizikai és pszichikai tényezők alapján – a pályaválasztási döntés segítése. Megismerteti a választott szakmák munkakörülményeit, a munkahelyek szerkezetét, az álláslehetőségeket, a különböző szakmacsoportokat, foglalkozásokat, tevékenységformákat. A feltételek függvényében egy vagy több szakterületen gyakorlatorientált, általános szakmai ismereteket nyújt.

A szakiskolában a szakmai alapozó oktatás keretében a tanulók az általános szakmai elméleti ismeretek elsajátítása mellett a gyakorlatban is megismerkednek a kiválasztott szakmacsoport jellemző technológiáival, a felhasznált anyagokkal, megismerik a szakmacsoportba tartozó szakképesítéseket és felkészülnek az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés vagy rész-szakképesítés kiválasztására.

### **Kötelező előkészítő évfolyam**

A tantárgy különösen fontos szerepet játszik az *erkölcsi nevelés* területén a munkahelyeken, műhelyekben elvárt viselkedés megismertetésével, az *önismeret és társas kapcsolati kultúra* területén a munkatársi kapcsolatokban szokásos együttműködési képességek kialakításával, a munkavezetővel és a kollégákkal történő kapcsolattartás gyakorlásával.

A *testi és lelki egészségre nevelés* területén a munkaképesség és állóképesség fejlesztése és megtartása érdekében a saját személyre vonatkozó ismeretek nyújtásával segíti a tanulókat. Megismerteti az egyes foglalkozások egészségügyi, fizikai és pszichikai kockázatait, ezek elkerülésének lehetőségeit és a sérülések, károsodások megelőzésének fontosságát.

A *felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területén segíti felismerni a munkavégzéssel összefüggő veszélyek elkerülését segítő technikákat, megalapozza a műhelyekben szükséges, szerszámokkal, tevékenységekkel kapcsolatos óvatosságot, odafigyelést a saját és a munkatársak épségét veszélyeztető tényezők és folyamatok elkerülésére.

<b>Témakör</b>	<b>1. Általános munkahelyi tűz- és balesetvédelem</b>	<b>Javasolt óraszám: folyamatos</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Óvatos magatartás kialakulása a nem ismert tárgyakkal és gépekkel kapcsolatban.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A munkahelyek és műhelyek használata rendjének és szabályainak megismerése, az önmaga és társai érdekében szükséges védő-, óvó előírások megismerése, fontosságuk felismertetése.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Tűz- és balesetvédelmi előírások, műhelyhasználat rendjének megismerése.</li> <li>– Alapvető óvatosság kialakulása.</li> <li>– Műhelyben elvárt viselkedés szabályozása.</li> <li>– Tűz és baleset esetén szükséges teendők, mentések, értesítendők körének megismerése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Veszélyes gépek, eszközök, tevékenységek.</li> <li>– Veszélyes alapanyagok, energiaforrások.</li> <li>– Munkaruha, védőruha, munkacipő, védő és óvó eszközök.</li> <li>– Elsősegélynyújtási alapismeretek, elsősegélyláda helye a műhelyben, tartalma.</li> <li>– Egészségvédelem a műhelyben, munkahelyen.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Beszélgetés a tűz veszélyeiről, a munkagépek és munkaeszközök balesetet, sérülést okozó lehetőségeiről.</p> <p>Baleseti sérülés ellátásának szimulálása, elsősegélyláda tartalmának összeválogatása, alkalmazásának gyakorlása.</p> <p>Tűzvédelmi gyakorlat.</p> <p>Segélyhívások, segítségkérés helye, szimulálása, mentők, tűzoltók, rendőrség, segélyvonal.</p> <p>Különböző típusú munkavégzéshez alkalmas és nem alkalmas munkaruha, védőruha válogatása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése.</p>



<p>Munkatevékenységekhez védő és óvó felszerelések kiválasztása.  Védőfelszerelés helyes használatának bemutatása, kipróbálása.  Munkaeszközök helyes megfogásának, átadásának gyakorlása.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- megfigyelőképesség,</li> <li>- óvatosság,</li> <li>- kooperációs készség.</li> </ul>	
--	--

<b>Fogalmak</b>	Baleset, veszély, elsősegély, mentőláda, műhelyben használt eszközök, anyagok neve.
-----------------	---

<b>Témakör</b>	<b>2. Közlekedési ismeretek</b>	<b>Javasolt óraszám: folyamatos</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Tömegközlekedési eszközök önálló, magabiztos igénybevétele.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A műhelyek és munkahelyek tömegközlekedéssel történő megközelítése lehetőségeinek megismerése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A munkahely és lakóhely közötti önálló közlekedés biztonságosan és célszerűen.</li> <li>– Tömegközlekedési eszközök biztonságos és célszerű igénybevétele.</li> <li>– Menetrend alapján menetidő, átszállások ismerete.</li> <li>– Közlekedéshez szükséges menetidő és útvonal tartása.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Menetrend.</li> <li>– Átszállási lehetőségek.</li> <li>– Tömegközlekedési eszközök útvonala.</li> <li>– Lakóhely közlekedése.</li> <li>– Lakcím és munkahely, műhely címének pontos ismerete.</li> <li>– Bérletek, jegyek időbeli és térbeli hatályosságának ismerete.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Útvonalak tervezése, baleset esetén kerülőutak tervezése.  Közlekedési igazolványok, bérletek és jegyek szükség szerinti beszerzése.  Menetidő kipróbálása, pontos érkezés a munkahelyre.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– figyelem,</li> <li>– önállóság,</li> <li>– együttműködési készség,</li> <li>– pontosság,</li> <li>– óvatosság.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése.</p>

<b>Fogalmak</b>	Közlekedési eszközök neve, menetrend, menetidő, átszállás, jegyek, bérletek elnevezése, útvonal.
-----------------	--

Témakör	3. Műhelygyakorlatok	Javasolt óraszám 144 óra
<b>Előzetes tudás</b>	Tűz- és balesetvédelmi ismeretek, motiváltság a munkavégzésre.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Munkahelyen, műhelyben végezhető segítő feladatok, részmunkák végzése.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Munkahelyi műhelyben helyes viselkedési szabályok kialakítása.</li> <li>– Egy szakmacsoport közös szakmai gyakorlati ismereteinek, készségeinek, képességeinek fejlesztése.</li> <li>– A szükséges általános elméleti elemekkel való összekapcsolás.</li> <li>– A műhelyben szokásos és elvárt higiénés szokások elsajátítása.</li> <li>– A képzés céljától függően felkészítés az Országos Képzési Jegyzékben szereplő konkrét szakképesítés, részszakképesítés vagy munkába állást, életkezdést segítő ismeretek elsajátítására.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A műhely helységeinek, eszközeinek, rendjének, tisztántartásának megismerése, megnevezése.</li> <li>– A munkahely és műhely elvárt higiénés rendjének megismerése.</li> <li>– Jellemző technológiák, a felhasznált anyagok megismerése, megnevezése.</li> <li>– Munkafolyamat menetének megismerése.</li> <li>– A társadalmi, munkahelyi beilleszkedéshez szükséges viselkedésformák elsajátítása.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>A műhely elvárt és szükséges higiénés rendjének betartása.</p> <p>Az egyszerűbb kéziszerszámok, eszközök helyes fogási, használati módjának gyakorlása.</p> <p>Szükséges munkaruha, védőruha, munkacipő helyes viselésének gyakorlása, gondoskodás a tisztántartásról.</p> <p>A munkaművelet kipróbálása, a helyes munkavégzési szokások kialakulásának megalapozása.</p> <p>Szerszámok tisztántartásának, szerszámok, anyagok tárolási szokásainak betartása.</p> <p>Munkavégzés közben a szükséges pihenőidő betartása.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése</p>

Helyes testtartás és fogások gyakorlása.	
<i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i>	
<ul style="list-style-type: none"> <li>– praktikus készség,</li> <li>– kooperációs készség,</li> <li>– pontosság, precizitás,</li> <li>– irányított figyelem, óvatosság,</li> <li>– önállóság, önismeret.</li> </ul>	

<b>Fogalmak</b>	Műhelyben használt helyiségek, eszközök, anyagok nevei.
-----------------	---

<b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b>	A tanuló az intézmény szakmai képzésének megfelelő területen jártas lesz a gyakorlati műhelyekben és munkahelyeken, elsajátítja a képzés során használatos alapvető segítő munkák és részfeladatok elemeit. Tájékozott lesz a munkavégzés során elvárt teljesítménnyel és saját képességeivel kapcsolatban.
---	---

## OSZTÁLYFŐNÖKI ÓRA

Az osztályfőnöki óra sajátos szerepet tölt be a tantárgyak rendszerében. Tartalmi, tevékenységei közvetlenül szolgálják a nevelést, mintegy szintetizálva az egyes tantárgyakban közvetített fejlesztési, nevelési célokat, az iskolai nevelési folyamatot, lehetőséget biztosítva a tanítási órákon elsajátítottak elmélyítésére, aktualizálására, a tudásanyagok értékmozzanatokkal történő felruházására. Az osztályfőnöki óra az osztályfőnöki tevékenység tanórai kereteként, tematizáltan segíti a tanulók megismerését, az egyéni sajátosságokhoz illeszkedő személyiségfejlesztést.

Célja fejleszteni – a konkrét tapasztalatok és élmények feldolgozásával, értelmezésével – a szociabilitást, a testi-lelki harmóniát, a tanulók társas, egyéni és iskolai kapcsolatait, a szabálytudat erősítését. Fontos, hogy hozzájáruljon – az egyéni szükségletek mentén – az énkép, az önértékelés alakításához, a közösen kialakított magatartási és viselkedési szokások elsajátításához, az önbizalom, az öntudatos és a környezetért is felelős magatartás, a világgal szembeni pozitív beállítódás, a demokrácia tisztelete, a tolerancia, az őszinte kommunikáció, az értelmes kockázatvállalás attitűdjeinek kialakulásához.

Feladata erősíteni – a terápiás eljárások alkalmazásával – az önismeretet, az önfogadást és az önfejlesztést, biztosítani a szociális attitűd légkörét, a konfliktusok kezelésének konkrét megoldását helyzetgyakorlatokon, megélt, átélt élményeken keresztül. A tantárgy tudatosítja az értékek védelmével kapcsolatos felelősséget, bemutatja a közvetlen környezet humán értékeit. Az osztályfőnöki óra feladata, hogy kapaszkodókat adjon a serdülőkor testi-lelki változásaihoz – a tanuló számára lehetőséget adjon a saját élmények, vélemények megvitatására.

Riportok, filmek, cikkek, tanulmányok értelmezésével, megvitatásával – saját élmény eseti bekapcsolásával – adjon pontos képet és iránymutatást az élvezeti szerek veszélyeiről, a deviáns magatartás következményeiről. A tanulók saját tapasztalatokat szereznek – események, történések közös elemzésével, egyéni gyűjtőmunkával – a felelős állampolgári viselkedésről, a környezettudatos, fenntartható fejlődésről. Felkészíti a tanulókat a pályaválasztásra, a reális életcélok megfogalmazására, a tanuló tapasztalatokat gyűjt a munka világról, a szakmákról.

A tantárgy feladata továbbá a vonzódások, lehetőségek mérlegelése – szakmatanulási lehetőségek a képességnek megfelelően –, a képességfejlesztés útjainak, módjainak számbavétele az életcélok elérése érdekében.

### **Kötelező előkészítő évfolyam**

A tantárgy az *erkölcsi nevelés* terén, irodalmi művek, irodalmi szereplők megismerésén keresztül támogatást nyújt pozitív és negatív példák felismerésére, pozitív mintakövetésre; *nemzeti öntudat, hazafias nevelés* területén hazánk múltjának, jelenének megismerésére az írók, költők szemével.

*Az állampolgárságra, demokráciára nevelés* terén szerepet játszik az olvasott szövegekben a közéletiség felismerésében, a múlt irodalmában a demokratikus jogokért való küzdelem megjelenésének nyomon követésében.

*Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése* területen fontos szerepet tölt be a tantárgy, a szóbeli és írásbeli kifejezőképesség fejlesztésével segíti a társas érintkezést. Az önismeretet fejleszti a tanórai teljesítmények értékelésével, folyamatos visszajelzéssel, segíti a saját személyiség megismerését az improvizatív és irányított szerepjátékokkal, tanórai munkával.

*A testi és lelki egészségre nevelésben* az egészséges és tudatos életmód jellemzőinek megismerésével ismeretterjesztő és irodalmi szövegekben, ezek felismerésével, saját személyre vonatkozó lehetőségek megfogalmazásával vesz részt.

*A családi életre nevelést* az irodalmi művekben megismert pozitív és negatív családpéldák, családmodellek, erkölcsi normák felismertetése, közös megfogalmazás, véleménynyilvánítás gyakorlása erősíti.

*A felelősségvállalás másokért, önkéntesség* területet támogatja a személyiségfejlesztő nevelés során megjelenő odafigyelés, elfogadás, együttérzés, segítség irányított megbeszélése irodalmi művek kapcsán, illetve ezek gyakoroltatása szituációs játékokban, szerepjátékokban.

*A fenntarthatóság, környezettudatosság* terület egyre tudatosabbá válik a helyes szokásrend következetes alakítása során különböző életterekben (osztály, iskola, könyvtár, színház stb.).

*A pályaorientáció* területét támogatja a munka világról szóló ismeretterjesztő, irodalmi művek elemzésével, megbeszélésével, saját lehetőségek és motivációk összevetésével.

*Gazdasági és pénzügyi nevelés* területen komplex ismereteket nyújt az egyén, a család, a társadalom gazdasági lehetőségeinek bemutatásával a tanulóknak a tulajdonviszonyok, az érdekérvényesítés, a munkamegosztás, családi élet, hivatalos ügyintézés, gazdálkodás stb. témakörökben.

*A médiatudatosságra nevelést* segíti az ismeretszerzési, művelődési, önkifejező kapcsolatteremtési lehetőségek, infokommunikációs eszközök igénybevételeinek gyakorlásával.

*A tanulás tanítása* területet támogatja az egyénre szabott motiváció, egyéni tanulási módok feltárásával, egyénre szabott értékeléssel, az önálló ismeretszerzési képességek fejlesztésével.

A kulcskompetenciák közül az *anyanyelvi kommunikáció* hangsúlyos, a tantárgy tanítási tartalmait felhasználva, az egyéni különbségeket figyelembe véve kell szerepet kapnia az önkifejezésnek, a beszédértés és a beszédprodukció fejlesztésének.

A *személyes és társas kapcsolati kompetencia* fejlődését, a társadalmi beilleszkedést a kellő önismeret alakításával tudja a tantárgy segíteni.

<b>Témakör</b>	<b>1. Beilleszkedés – Alkalmazkodás</b>	<b>Javasolt óraszám: 12 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Helyes értékválasztás.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Reális pályatervezés.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A szabályok elfogadása.</li> <li>– Helyes napirend kialakítása.</li> <li>– Az önálló tanulás egyre nagyobb aránya.</li> <li>– Felkészülés a szakmatanulásra.</li> <li>– Érzelmi azonosulás, megértés az elődök tettei iránt.</li> <li>– Szolidaritás a rászorulókkal szemben.</li> <li>– Aktív részvétel a lakóközösség és iskolaközösség életében.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Tanulói jogok és kötelezettségek. Házirend.</li> <li>– Tűz- és balesetvédelem.</li> <li>– Napirend. Tanórán kívüli elfoglaltságok.</li> <li>– Tanulás és tudás.</li> <li>– Új tantárgyak megismerése.</li> <li>– Gyakorlati tantárgyakkal kapcsolatos képességek feltérképezése (kézügyesség, kitartás, pontosság, megbízhatóság).</li> <li>– Helyismeret.</li> <li>– Közvetlen lakókörnyezetben, iskola szervezésében végezhető önkéntes munka végzése.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i> A házirenddel kapcsolatos kérdések megvitatása (kérdések megfogalmazása).</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Szakmai alapozó ismeretek:</i> pályaválasztással kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Pályaorientáció:</i> pályaválasztással kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás a világhálón</p>

<p>A szabályok megvitatása. Időbeosztás, órarend. Hatékonyság ellenőrzése. Saját tanulási stratégia megkeresése, az előnyök és hátrányok mérlegelésével. Kérdések megfogalmazása az új tantárgyakkal kapcsolatban (pályaorientáció, alkalmasság). Beszámoló az önálló tanulásról és a tanuló párok együttműködésének tapasztalatairól. Kapcsolatépítés, aktív együttműködés. A lehetőségek és képességek felmérése, saját képességek tudatosítása a pályaválasztás érdekében (tesztek, pályaválasztási tanácsadó). Kutatómunka a közvetlen környezet múltjáról (könyvtári kutatómunka, Helytörténeti Múzeum, kiállítás megtekintése). Tanulmányi kirándulás, intézménylátogatás, kapcsolatfelvétel a rászorulóknak megsegítése érdekében (gyermekintézmény, idősgondozás, állatgondozás, parkgondozás, ünnepi műsor előadása stb.).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– akusztikus figyelem,</li> <li>– szerialitás.</li> </ul>	
--	--

<b>Fogalmak</b>	Egyéni tanulás, tanulócsoport, kötelező tanóra, igazolt-igazolatlan hiányzás, legális munkavégzés, feketemunka, helytörténet, múlt, közelmúlt, együttérzés, önkéntesség, önfeláldozás, karitatív tevékenység, hatékony tanulás, önellenőrzés, rátermettség, viszonzás nélkül, szívesen.
-----------------	---

<b>Témakör</b>	<b>2. Önismeret – Testi és lelki egészség</b>	<b>Javasolt óraszám: 14 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	A tanuló saját jó és rossz tulajdonságainak ismerete. Mondanivaló megfogalmazása összefüggően, több mondatban.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Mondanivaló árnyalt közlése szóban és írásban. Lényeges és lényegtelen körülmény egyre biztosabb megállapítása. Törekvés a káros szokások kijavítására.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<i>Fejlesztési tevékenységek</i> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Reális önismeret.</li> <li>– Sérelemről beszél a tanuló.</li> </ul>	<i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.

- A mérlegelést kívánt javaslatok befogadása, kiállítás a saját vélemény mellett.
- Hatékony és konstruktív részvétel a szűkebb környezet életében.
- A káros szenvedélyek kialakulásának elkerülése.
- Segítségkérés módjának és helyének megismerése.
- Segélykérő telefonszámok ismerete.

#### *Fejlesztési ismeretek*

- Önjellemzés, reális önértékelés.
- Lelki bántalmak, sérelmek következményei.
- Milyennek látom társaimat, ők hogy látnak engem?
- Az emberi természet megnyilvánulása, a helyes életvezetés kialakítása.
- Negatív tulajdonságok számbavétele.
- Veszélyeztető tényezők, a káros hatások kivédése, kialakulásuk megelőzése.
- Dohányzás (aktív – passzív).
- Alkoholizmus, káros közösségek hatása (galéri, szekta).

#### *Tanulói tevékenység*

Saját tulajdonságok számbavétele, feltérképezése (külső- és belső tulajdonságok), fénykép nézegetése: régi – új, mi változott?

Önjellemzés készítése és megismertetése a társakkal (önmérlegelés).

Javaslatok és tervkészítés a hibajavításra.

Jó – rossz, helyes – helytelen, hiba – bűn bemutatása helyzetgyakorlatokban, állásfoglalás, reakció megbeszélése.

Ellenszenv, rokonszenv, őszinteség, hazugság, választás, döntés, helyzetek megoldása, a választott megoldás indoklása.

Jellemzés készítése véletlenszerűen kiválasztott társról, a kapott jellemzés elfogadása, vagy elutasítása.

Saját élmények a felmerülő témával kapcsolatban (szóbeli beszámolók).

Szituációs gyakorlatok a káros hatásokkal való találkozásokról, hogyan lehet kikerülni a

*Testnevelés és sport: egészséges életmód.*

*Természetismeret: egészséges életmód.*



<p>fenti helyzeteket (alkohol, cigaretta és drog visszautasítása), a napirend és az egészséges életmód segítségével.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– akusztikus figyelem,</li> <li>– emlékezet – hosszú távú: aktív és passzív szókinccs használata önálló írás esetén, tanult nyelvtani szabályok alkalmazása,</li> <li>– emlékezet – rövid távú: diktálás utáni írás,</li> <li>– szerialitás.</li> </ul>	
---	--

<b>Fogalmak</b>	Konfliktuskezelés, egészségmegőrzés, szabálykövetés, játékszenvedély, függőségkerülés, elhárítás, önjellemzés, önmérlegelés, tervekészítés, feszültségoldás, megelőzés, realitás.
-----------------	---

Témakör	3. Aktuális témák	Javasolt óraszám: 10 óra
<b>Előzetes tudás</b>	A tanuló saját környezetének ismerete, az események számontartása.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Egyéni és társadalmi ünnepek ismerete, számontartása. Mások ünnepeinek megismerése, elfogadása (tolerancia), ünneplésének a tisztelet megadása. Aktív részvétel az intézmény és lakóhely életében.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Szűkebb és tágabb közösségének ismerete.</li> <li>– Aktivitás, együttműködés.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Egyéni és közösségi ünnepek, események ismerete.</li> <li>– A közösség építése érdekében saját teendőinek feltérképezése.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i> Az intézmény (iskola, munkahely) hagyományainak, történetének megismerése. A választott szakma története, hagyományai, alkotásai, eszközei körében tájékozódás.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Informatika:</i> tájékozódás, adatgyűjtés a világhálón adott témával kapcsolatban, prezentáció készítése, plakát, meghívó az ünnepekre.</p>

Tanulmányi séta, kirándulás,  
múzeumlátogatás.

A tapasztalatok, ismeretek rendszerezése.  
Aktív részvétel ünnepeken (családi és  
közösségi alkalmakon), az ünnepnek  
megfelelő szokások, külsőségek megtartása  
(meghívó, plakátkészítés, vendégvárással  
kapcsolatos teendők, ünnepi műsorban  
szerepvállalás, fényképezés, beszámoló  
szóban, írásban az eseményről).

*Hangsúlyosan fejlesztendő képességek,  
területek*

- akusztikus figyelem,
- emlékezet – hosszú távú: aktív és  
passzív szókinccs használata önálló  
írás esetén, tanult nyelvtani szabályok  
alkalmazása,
- emlékezet – rövid távú: diktálás utáni  
írás,
- szerialitás.

<b>Fogalmak</b>	Az ünnepekkel, eseményekkel kapcsolatos fogalmak köre.
-----------------	--

<b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b>	<p>A tanuló képes iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empátikusan együttműködni beszédpartnerével. Képes iskolai munkáit a tanult szabályok szerint végezni. Képes a közlés kifejező és tájékoztató funkciójával élni. Képes meggyőzni, kulturáltan véleményt megfogalmazni, empátikusan együttműködni beszédpartnerével. A környezet és az értékek megismerése alapján azonosulás, elfogadás és szolidaritás az aktuális helyzetekben. Képes felismerni az ünnepek és ünneplés helyét és értékét az egyén és a közösség életében. Képes megismerni az aktív közreműködés és részvétel élményét, emlékeket gyűjteni, dokumentálni.</p>
---	--

## **IDEGEN NYELV - ANGOL**

A tantárgy tanítása során az enyhén értelmi fogyatékos tanulók esetében a négy nyelvi készség közül a hallás utáni értésen és a beszédfejlesztésen van a hangsúly. Az írást és az olvasást a tanuló nem csak a hallás után tanultak megerősítésére használja, hanem megismer néhány egyszerű szövegfajtát is (jelentkezési lap, űrlap, rövid e-mail).

Az idegen nyelv tanításának és tanulásának céljait a tanulók szükségletei határozzák meg. Esélyegyenlőségük növelése érdekében használható és továbbfejleszhető idegennyelv- tudás elérése a cél, mely személyiségfejlődésüket is előnyösen befolyásolja: megpróbálják megérteni és használni a gyakoribb, mindennapi kifejezéseket és az alapvető fordulatokat, amelyek fontosak a mindennapi szükségletek konkrét kielégítésében.

A tantárgy tanítása során a hangsúly a beszéd bátorság növelésére, az egyszerű közlések, kérdések angol nyelvű kimondásának természetessé válására és a hallott szövegből az ismert szavak és kifejezések felismerésére, megértésére helyeződik. Fontos, hogy a tanuló merjen megszólalni idegen nyelven és az idegen nyelvű szövegeket próbálja értelmezni ismeretei alapján.

### **Kötelező előkészítő évfolyam**

Idegen nyelvi szempontból ez a fejlesztő szakasz, melynek során a tanulók már rendelkeznek alapvető idegen nyelvi nyelvtani és lexikai ismeretekkel, kialakult bizonyos fokú beszéd bátorságuk. További feladat, hogy ezeket megerősítve, ezekre alapozva, ezt tovább mélyítsük és a lehetőségekhez mérten bővítsük.

Erősíteniünk kell a tanulóban az idegen nyelv információt adó szerepét, tudatosítanunk kell, hogy nemcsak ismeretei, hanem társas kapcsolatai is bővíthetnek egy idegen nyelv ismerete által, s a nyelvtanulás folyamán egy másik ország népének kultúráját is megismerheti. E szakaszban az élő idegen nyelv tanításának és tanulásának az alapvető célja a kommunikatív nyelvi kompetenciák továbbfejlesztése, mindennapokban használható nyelvtudás megszerzésének elsajátíttatása, praktikus ismeretek nyújtása. Tovább erősödik a tanulók tudatos nyelvtanulása, motivációja, megalapozva ezzel a későbbi önálló nyelvtanulás

lehetőségét. Az idegen nyelv tanulása során fejlődik erkölcsi, esztétikai érzékük, kötelességtudatuk, együttműködő, kooperáló képességük, magyarságtudatuk. A nyelvtanulás folyamatában nemcsak nyelvtani szabályokat sajátítanak el implicit módon, hanem a társas érintkezés szabályait is. Tovább erősödik és tudatosul a tanulóknál a nyelvtanulás jelentősége későbbi életükre, pályaválasztásukra és esélyegyenlőségük növelésére nézve.

A tantárgy tanítása során támaszkodik a más műveltségi területeken megszerzett ismeretekre, fejleszti a tanulók önismeretét.

A lenti kerettantervi táblázatokban szereplő fejlesztési egységek a Közös európai referenciakeretben szereplő készségekre épülnek, ezek kerültek adaptálásra az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nyelvtanulási igényeire.

<b>Témakör</b>	<b>1. Beszédszándékok – beszédértési készség</b>	<b>Javasolt óraszám: folyamatos</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Idegen nyelvi beszédszándék, beszédbátorság kialakulása. Hallási figyelem koncentrációja.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Általános fogalmak, beszédszándék megismertetése utánzáson keresztül történő nyelvtanítás előnyben részesítésével, a korábban tanultak megerősítése, mélyítése, tovább-bővítése.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Beszédeszlelés fejlesztése.</li> <li>– A beszéd ritmusának, az intonációnak lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása.</li> <li>– Verbális emlékezet fejlesztése.</li> <li>– Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése.</li> <li>– Sorrendiség fejlesztése.</li> <li>– Erkölcsi tulajdonságok fejlesztése.</li> <li>– Helyzetfelismerés, alkalmazkodás a beszédhelyzethez és a beszédpartnerekhez.</li> <li>– Beszédbátorság megteremtése nagyszámú ismétléssel.</li> <li>– A figyelem terjedelmének növelése.</li> <li>– Emlékezet fejlesztése, megerősítése cselekvéssel.</li> <li>– Önismeret fejlesztése.</li> <li>– Önkontroll, önellenőrzés képességének fejlesztése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <p><b>BESZÉDSZÁNDÉKOK:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Kapcsolatfelvétel – napszagnak megfelelő köszönés, érdeklődés a beszélgetőpartner iránt: Good morning. How are you? What’s wrong?</li> <li>– Udvarias kérdés: Can I...</li> <li>– Tiltás kifejezése: Don’t...</li> </ul> <p><b>BESZÉDÉRTÉS</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A hallottak utánmondása, ismétlése, majd közös mondása.</li> <li>– Játékos, cselekvéshez kötött gyakorlatok utánzása.</li> <li>– Nyitott párbeszéd (kérdés-felelet).</li> </ul>	<p><i>Osztályfőnöki óra:</i> önismeret, reális önkép, erkölcsi tulajdonságok.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> udvariassági formák, vélemény kifejezése; a kommunikáció alapjai.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> mozgásfejlesztés.</p> <p><i>Ember és természet:</i> környezetük tárgyainak, élőlények neveinek ismerete, velük kapcsolatos ismeretek.</p> <p><i>Társadalomismeret:</i> személyes adatok, család, iskola.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Szavak, kifejezések, mondatok ismétlése.</li> <li>– Egyéni megnyilvánulási lehetőségek.</li> <li>– Páros, csoportos, szituációs gyakorlatok.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i> Alapvető udvariassági formák alkalmazása. Vélemény megfogalmazása. Kérdésekre egyéni, adaptált válasz adása. A beszéd ritmusának, az intonációnak a megfigyelése és utánzása, lehetőség szerint minél pontosabb visszaadása. Szavak differenciálása (egyéni- és csoportverseny, szerepjáték). Irányított figyelem a beszélőre, részvételi szándék a beszélgetéshez.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– motiváció,</li> <li>– hallási figyelem,</li> <li>– rövid- és hosszú távú emlékezet,</li> <li>– passzív és aktív szókincs.</li> </ul>	
--	--

<b>Fogalmak</b>	Udvariassági formák, kérés, tiltás, szándék, akarat, vélemény, érzés.
-----------------	---

Témakör	2. Beszédkészség	Javasolt óraszám: folyamatos
<b>Előzetes tudás</b>	Bizonyos fokú beszédbátorság. A beszéd megértése. A tanuló környezetében, körülötte levő tárgyak, élőlények megnevezése, cselekvések megnevezése, egyszerű utasítások, kérdések megértése.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Egyre biztosabb beszédkészség kialakítása, beszédbátorság fokozatos növelése a tanulóknál a sikeres kommunikáció elérése érdekében. Olyan beszédhelyzetek megismertetése a tanulókkal, melyek a mindennapi életben is előfordulnak.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Beszédbátorság növelése.</li> <li>– Önellenőrzés, önkontroll képességének fejlesztése.</li> <li>– A mindennapi beszédhelyzet felismerésének elősegítése, a minél hatékonyabb kommunikáció érdekében.</li> <li>– Koncentráció, emlékezet fejlesztése.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> mondatfajták a beszélő szándéka szerint, udvariassági formák.</p> <p><i>Matematika:</i> sorrendiség, időbeli sorrend, logikus gondolkodás.</p>

<ul style="list-style-type: none"> <li>– Auditív figyelem, észlelés, partnerhez alkalmazkodás fejlesztése.</li> <li>– A tanuló motivációjának fenntartása, növelése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Nonverbális eszközökkel való reagálás a hallott közlésre.</li> <li>– A hallott szó, mondat, mondatok ismétlése, utánzása.</li> <li>– A közlésekből a tanuló próbálja kivenni, megérteni a számára fontos információkat.</li> <li>– A tanult témákban a kérdések felismerése, megértése.</li> <li>– Néhány szóval válaszolni a tanult kérdésre.</li> <li>– Kérdésalkotások gyakorlása.</li> <li>– Dalok, mondókák tanulása.</li> <li>– Gyakorlatok ritmustartásra, ritmusváltásra.</li> <li>– Környezete tárgyainak megnevezése.</li> <li>– Cselekvéshez kötött beszédfejlesztés.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Próbálkozás az angol nyelv hangjai többségének helyes kiejtésével. Megfelelő hangerővel, hanglejtéssel, hangsúllyal, intonációval kiejtett szavak kialakítása. A beszélő szándékának tükrözése intonációval. Probléma jelzése, segítségkérés. Rövid szövegrészeknél törekvés a mondatok sorrendiségének megjegyezésére. Javítás elfogadása, és törekvés az önkorrekcióna. Feladattípusok: rövid párbeszéd, hallás utáni ismétlések, memorizálás, eljátszás, nyitott dialógusok, drámajáték, szerepjáték, audiovizuális anyagok megtekintése.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– motiváció,</li> <li>– hallási figyelem,</li> <li>– rövid- és hosszú távú emlékezet,</li> <li>– passzív és aktív szókincs.</li> </ul>	<p><i>Testnevelés és sport: helyes légzés, mozgásfejlesztés, válaszadás cselekvéssel</i></p>
--	--

<b>Fogalmak</b>	Lassan, gyorsan, együtt, külön, halkán, hangosan, rövid, hosszú, utánzás, ismétlés, ritmus, ritmusváltás, mutasd, csináld, mimika, gesztus, intonálás, hangsúly, udvariasan.
-----------------	--

<b>Témakör</b>	<b>3. Fogalomkörök</b>	<b>Javasolt óraszám: 15 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	A nyelv olyan szemantikai területei, melyek a kifejezéshez különböző nyelvtani struktúrákat használnak. Megfelelő anyanyelvi ismeretek és a korábbi évfolyamokon tanult előzetes idegen nyelvi ismeretek.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A nyelvtani anyag implicit módon való elsajátíttatása.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Hallási figyelem, irányított figyelem fejlesztése.</li> <li>– Idegen nyelvi gondolkodás fejlesztése.</li> <li>– Verbális memória fejlesztése.</li> <li>– Térbeli viszonyok fejlesztése.</li> <li>– Időbeli viszonyok fejlesztése.</li> <li>– Mennyiségi viszonyok fejlesztése.</li> <li>– Sorrendiség, logikai sorrend fejlesztése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <p><b>IDŐBELISÉG:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– folyamatos jelen idő (Present Continuous tense);</li> <li>– egyszerű jelen idő (Present Simple);</li> <li>– jelen idejű gyakoriságot kifejező időhatározók (never, sometimes, usually, often, always);</li> <li>– jelen idejű időhatározók (now, at the moment, today).</li> </ul> <p><b>TÉRBELISÉG:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– helyhatározók (next to, behind, over, under, opposite, between);</li> <li>– irányhatározók (up, down, right, left).</li> </ul> <p><b>MENNYISÉGEK KIFEJEZÉSE:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– anyagnevek (Countable-Uncountable nouns),</li> <li>– some, any, many, much, a lot of,</li> </ul>	<p><i>irodalom:</i> szófajtan, mondattan, dátum kifejezése, kérdőszavak.</p> <p><i>Matematika:</i> ismeretek százás számkörben, tő- és sorszámnevek, csoportosítás, rendszerezés, mértékegységek.</p> <p><i>Testnevelés és sport:</i> irányok, testséma, viszonyítási pontok.</p>



<ul style="list-style-type: none"> <li>– egységek (a bottle of, a packet of, a piece of),</li> <li>– számok százaz számkörben, kitekintés az ezres számkörre (two hundred, three hundred..., a thousand),</li> <li>– főnevek többes száma, rendhagyó főnevek,</li> <li>– dátum kifejezése.</li> </ul> <p><b>MODALITÁS:</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– képesség, udvarias kérés (I can swim. Can I open the window? Can you help me, please?)</li> <li>– néhány múlt idejű kifejezés (It wasn't me.)</li> <li>– mondókákban megjelenő néhány múlt idejű ige (went, saw, did, had)</li> <li>– kérdőszavak: What? Where? When? Who? Which? Why?</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i>  Nyelvtani fordulatok gyakorlása, automatizálása.  Mozgásos feladatok, utasítások adása, megértése, végrehajtása, manipulálás tárgyakkal, képekkel, kép- és szóképekkel, csoportosítás, rendezés, párosítás.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– motiváció,</li> <li>– vizuális és auditív észlelés, figyelem,</li> <li>– rövid- és hosszú távú emlékezet,</li> <li>– passzív és aktív szókinccs,</li> <li>– emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Gyakoriság, pillanatnyi helyzet, kérés, képesség, udvariassági formák, személyes névmás, jelen, múlt, kérdés, kérdőszó, hangsúly, intonálás, ritmus, számok, időrend, sorrend, dátum, (mérték)egységek.

<b>Témakör</b>	<b>4. Témakörök, szókinccs</b>	<b>Javasolt óraszám: 27 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	A tanulók más tárgyokban szerzett háttérismeretei. Saját személyes adatok ismerete.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A meglévő ismeretek elmélyítése, automatizálása. Nyelvtani ismeretek megerősítése a kommunikációs témakörökön keresztül.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Lexikai elemek elsajátítása.</li> <li>– Aktív és passzív szókincs felépítése, bővítése egyéni képességek függvényében.</li> <li>– Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása.</li> <li>– Önismeret fejlesztése, reális önkép kialakítása.</li> <li>– Egészséges életszemlélet formálása.</li> <li>– Nyelvi struktúrák és lexikai elemek integrálása.</li> <li>– Kommunikáció információt adó tulajdonságának erősítése.</li> <li>– Mozgásfejlesztés.</li> <li>– Térképismeret.</li> <li>– Testséma, térbeli tájékozódás, irányok.</li> <li>– Időbeliség, sorrendiség fejlesztése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– MINDENNAPI ÉLETÜNK AZ ISKOLÁBAN: tárgyak, iskolai események, személyek, az iskola helyiségei, tantárgyak nevei.</li> <li>– Mindennapi tevékenységek, használati tárgyak megnevezése.</li> <li>– ÉTKEZÉS: élelmiszerek, ételek nevei, étkezési szokások, vendégvárás.</li> <li>– VÁSÁRLÁS: (üzletek nevei), néhány jellemző árucikk neve, pénznemek, vásárlás.</li> <li>– KÖRNYEZETÜNK: <ul style="list-style-type: none"> <li>– időjárás, természeti jelenségek,</li> <li>– élővilág (a közvetlen környezet állatai, növényei),</li> <li>– tájékozódást segítő feliratok (exit, stop, free, station...).</li> </ul> </li> <li>– ÉN ÉS A CSALÁDOM: Bemutatkozás ismétlése, bővítése: What do you collect? I collect stickers. What is your favourite food/sport/TV programme/number? Where do you live? I live at... Lakóhelyem: a tanuló saját városának rövid bemutatása, saját</li> </ul>	<p><i>Természetismeret:</i> élőlények, környezetünk tárgyai, a tanuló saját lakóhelye.</p> <p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> párbeszéd, kommunikációs feladatok.</p> <p><i>Informatika:</i> internet használata, információ keresése, szövegszerkesztés.</p>

szobájának leírása.	
<p><i>Tanulói tevékenység</i>  Aktív és passzív szókincs folyamatos bővítése egyéni képességek függvényében.  Más műveltségi területeken megszerzett információ alkalmazása, újabb kapcsolódási pontok kialakítása (néhány mondatos szöveg alkotása, megtanulása egy-egy témáról).  Témakörökkel kapcsolatos dalok, játékok, mondókák, szituációs feladatok.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– motiváció,</li> <li>– vizuális és auditív észlelés, figyelem,</li> <li>– rövid- és hosszú távú emlékezet,</li> <li>– passzív és aktív szókincs,</li> <li>– emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése.</li> </ul>	
<b>Fogalmak</b>	Iskola, tárgy, élelmiszer, étkezés, üzlet, pénznem, vásárlás, gyűjtemény, lakóhely, szoba.

<b>Témakör</b>	<b>5. Olvasási készség</b>	<b>Javasolt óraszám: 20 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	A magyar ábécé ismerete, folyamatos olvasás anyanyelven.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Bevezetni a tanulókat az idegen nyelvi írás alapjaiba.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Az angol és a magyar ábécé összehasonlítása, hasonlóságok és különbségek felismertetése.</li> <li>– A kiejtés és az írás közötti különbség tudatosítása.</li> <li>– A tanult szavak és kifejezések megerősítése olvasással.</li> <li>– Személyes adatok megerősítése.</li> <li>– Az e-mail formai elemeinek felismerése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Az angol ábécé megismertetése.</li> <li>– A tanult szavak, egyszerű mondatok és párbeszéd utánmondása, majd egyéni olvasása.</li> <li>– Bemutatkozás leírása.</li> <li>– E-mail olvasása (fejléc, e-mail cím, subject, from, to, Dear..., Please write soon).</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Az angol és a magyar ábécé gyakorlása, szavak sorba rendezése. A kiejtés és írás közötti eltérés, szabályszerűség keresése, az ismeretek rögzítése. Angol nyelvű e-mail küldése egymásnak, hibák javítása, válasz küldése.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– motiváció, bátor megszólalás,</li> <li>– rövid- és hosszú távú emlékezet, olvasottak, látottak, hallottak felidézése,</li> <li>– passzív és aktív szókincs.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ábécé, úrlapok, levélforma.</p> <p><i>Informatika:</i> levelezés, e-mail, szövegszerkesztés.</p>
<b>Fogalmak</b>	Ábécé, kiejtés, szó, mondat, párbeszéd, nagybetű, tulajdonnév, mondatvégi írásjel, dátum, aláírás, személyes adat, fejléc, téma, kitől, kinek, megszólítás, elbúcsúzás.

Témakör	6. Íráskészség	Javasolt óraszám: 10 óra
<b>Előzetes tudás</b>	A magyar ábécé betűinek ismerete, folyamatos írás anyanyelven, nagy- és kisbetűk, írásjelek.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési</b>	Bevezetés az angol nyelv írásába, elemi írástudás kialakítása.	

<b>céljai</b>	
---------------	--

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Figyelemkoncentráció fejlesztése.</li> <li>– Pontosságra, önellenőrzésre nevelés.</li> <li>– Olvasható íráskép kialakítása.</li> <li>– Tájékozódás táblázatokban, űrlapokon, kérdőíveken.</li> <li>– Megfelelő válaszok beírása a kérdőívekre.</li> <li>– Levélforma/e-mail forma alkalmazása, formai és tartalmi elemek használata.</li> <li>– Sorrendiség.</li> <li>– Emlékezet fejlesztése.</li> <li>– A magyar és az angol nyelv közötti hasonlóságok és különbségek megfigyeltetése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A tanuló igyekezzen pontosan lemásolni a tanult szavakat, kifejezéseket, egyszerű mondatokat.</li> <li>– Saját név leírása angolul (fordított sorrend).</li> <li>– Rövid e-mail írása minta alapján. (Irányított fogalmazás, személyes adatok használata).</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Rövid írásbeli munkák készítése (feladatlap, képaláírás), különös tekintettel az írásképre, olvashatóságra. Levél, üdvözlőlap, e-mail írása, levélre válasz írása.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– motiváció,</li> <li>– problémamegoldó képesség,</li> <li>– emlékezet tartóssága, mobilizálhatósága,</li> <li>– emlékezet: olvasottak, látottak, hallottak felidézése,</li> <li>– pontos munkavégzés.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> ábécé, másolás, levél.</p> <p><i>Informatika:</i> levelezés, e-mail írása, szövegszerkesztés, netikett.</p>
<b>Fogalmak</b>	<p>Ábécé, sor, oszlop, fejléc, hasáb, nyomtatott betű, kisbetű, írott alak, aláírás, megszólítás, bekezdés, sorkihagyás, sor eleje, mondatvégi írásjelek, mondatípusok, rövid levél, e-mail, képeslap, e-mail cím, lakcím.</p>

<p><b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b></p>	<p>Olyan fokú beszédbátorság kialakulása, hogy a tanult szavakat, kifejezéseket a tanuló merje nemcsak önállóan megismételni, hanem szituációkban és a valós élethelyzetekben is alkalmazni.  A tanuló felismeri, hogy angolul máshogy írunk, és máshogy ejtjük ki a szavakat; néhány feliratot elolvas, megért.  Megpróbál nagyon rövid e-mailt írni.  Próbál magáról 5-8 mondatban beszélni.  Motiváltság az idegen nyelv tanulására, az önálló ismeretszerzésre.  Ismeri a helyes viselkedést a hétköznapi helyzetekben.  Ismeri a szavak és a kifejezések kulturális jelentését.  Próbálkozik alapfokon elsajátítani a kultúra adott elemeihez tartozó nyelvi elemeket.</p>
--	---

## MATEMATIKA

A matematika tantárgy tanításának célja abban támogatni a tanulót, hogy alkalmazza a matematika eszköztárát a mindennapokban felmerülő feladatok, problémák megoldása során, saját élethelyzeteiben, kialakítani nyitottságát a matematika iránt, fejleszteni együttműködési hajlandóságát a sikeres közös munka érdekében társaival. A szükséges alapismeretek gyakorlása mellett, a gyakorlatias tudás megszerzése is előtérbe kerül.

A tantárgy feladata a gondolkodási funkciók fejlesztése, a környező világ mennyiségi és térbeli viszonyainak megismerése, megszilárdítása, a mérések és számítások alkalmazása mindennapi élethelyzetekben, az alkalmazásképes matematikai gondolkodás, a gyakorlati élet problémái elvont szintű megoldásának megalapozása. A logikus gondolkodás, a racionális érvelés és az ok-okozati összefüggések eredményeinek felismerése és elfogadása, a logikai, matematikai következtetések megismerése, gyakorlása a pedagógus által megtervezett élethelyzetekhez kötötten történik, a matematikai becslések pontosságának növelése, a mennyiségi, térbeli és időbeli változások felismerése, a hatások következtetése is tanulói tevékenységeken keresztül alakul.

### Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy jelentős szerepet kap a *pályaorientáció* területén a munkatevékenységekkel, szakmákkal összefüggő matematikai, logikai ismeretek megerősítésében, lehetőséget adva az egyéni képességek és érdeklődés megismerésére, a szakmaválasztási döntés előkészítésének támogatására.

A *gazdasági és pénzügyi nevelés* terén támogatja a minél önállóbb felnőtt életre történő felkészülést, a jövedelem és kiadások megismerésének függvényében felkészít a munkabér és más pénzeszközök célszerű felhasználására.

A *fenntarthatóság, környezettudatosság* terén segíti a mennyiségek, összehasonlítások megismerésével, megértésével a takarékos életvitel lehetőségét, a tudatos törekvést az anyagok, az energia és az idő praktikus és rugalmas beosztására.

Témakör	1. Gondolkodási műveletek	Javasolt óraszám 24 óra
<b>Előzetes tudás</b>	Kommunikációs készség. Problémamegoldó képesség.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Állítás megfogalmazása. Vitakészség, érvelés, cáfolás, bizonyítás. A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A megértésen alapuló gondolkodás fejlesztése.</li> <li>– A logikai kifejezések alkalmazása.</li> <li>– Adatok leolvasása.</li> <li>– Valószínűségi játékok, kísérletek kapcsán események összegyűjtése, rendszerezése, táblázat készítése, valószínűségi esemény becslése.</li> <li>– Szöveges feladatok lejegyzése nyitott mondattal, összes megoldás megkeresése adott alaphalmazon.</li> </ul> <p><i>Ismeretek</i></p> <p>Gondolkodási műveletek: csoportosítás, osztályozás, konkretizálás, analógia, elvonatkoztatás, általánosítás, kritikai gondolkodás, következtetés, ítéletalkotás.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Összefüggések.</li> <li>– Valószínűség.</li> <li>– Nyitott mondatok.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Fogalmak értelmezése, rendszerezése. Egyszerű feladatok a gondolkodás fejlesztésére. Elemek elhelyezése adott halmazokba.</p> <p>Halmazok kapcsolatának az összes esetre vonatkozó használata (nincs közös elemük, van közös elemük, de egyik halmaz sem része a másiknak, illetve egyik halmaz része a másiknak).</p> <p>Szövegelemzés, szövegértelmezés. A logikai „és”, „vagy” alkalmazása.</p> <p>A „minden”, „van olyan”, „van, amelyik nem”, „egy sem” helyes alkalmazása.</p> <p>Összefüggések felismerése a matematika valamennyi területéről.</p> <p>Eredmények megfigyelése, adatok lejegyzése, rendszerezése.</p> <p>Biztos, lehet, lehetetlen leolvasása oszlopos diagramról. Gyakorlati feladatok, átlagszámítás.</p> <p>Szöveges feladat lejegyzése nyitott mondattal, összes</p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> szókinés, pontos fogalmazás.</p>

<p>megoldásának megkeresése adott alaphalmazon.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i>  Mégfigyelőképesség.  Irányított, tartós, tudatos figyelem.  Emlékezet tartóssága, mobilizálása.  Problémamegoldó képesség.  Matematikai összefüggések.</p>	
<b>Fogalmak</b>	<p>Logikus indoklás, érvelés, magyarázat, elempár, egyenes arányosság.  A „lehetetlen”, „biztos”, „lehetséges, de nem biztos”, „véletlen”, „valószínűbb” logikai megfogalmazások tartalma.  A matematikai nyelv témához kapcsolódó szókincse.</p>

<b>Témakör</b>	<b>2. Számтан. Műveletek</b>	<b>Javasolt óraszám 60 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Alapműveletek.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	<p>A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata.  Biztos műveletfogalom és számolási készség az alapműveletek körében.  A zsebszámológép használata.</p>	
<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>		
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A mindennapi életvezetésben biztonságot jelentő matematikai ismeretek biztos elsajátítása.</li> <li>– Biztos számfogalom a racionális számkörben.</li> <li>– A négy alapművelet biztonságos használata gyakorlati matematikai probléma megoldásában.</li> <li>– Pontos és gyors számolás.</li> <li>– Zsebszámológép használata.</li> <li>– Önmaga és mások munkáinak ellenőrzése, javítása.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Természetes számfogalom és mennyiségfogalom elmélyítése.</li> <li>– Számfogalom, számköri ismeretek.</li> <li>– Műveletek.</li> <li>– Szöveges feladatok.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i>  Törtekkel kapcsolatos felismerések, átalakítások, összehasonlítások, átváltások, egyszerűsítés, bővítés, rendezés, műveletvégzés: közös nevezőre hozás, tizedes törtek.  Negatív számok értelmezése, elhelyezésének gyakorlása.  Természetes és racionális számok csoportosítása, összehasonlítása, rendezése.  Összeg-, különbség-, szorzatalakok felismerése.  Műveletek végzése természetes számokkal.  Kerek számok összeadása, kivonása, egyjegyű szorzóval szorzás,</p>		



egyjegyű osztóval osztás szóban.  
 Írásban: a 0-val való számolás eseteinek gyakorlása.  
 Közöséges törtek összeadása, kivonása, szorzása, osztása egész számmal, közöséges törttel.  
 A százalék fogalma.  
 Átlagszámítás több adatból (tanulmányi átlag, átlagéletkor).  
 Egyszerű szövegezésű feladatok a tanult alapl műveletek alkalmazásával a mindennapi gyakorlathoz kapcsolódóan.  
 Szöveges feladatok megoldása és készítése (értelmezés, megoldási terv elkészítése, kivitelezése, válaszadás, ellenőrzés).  
 A zsebszámológép biztos használata, elsősorban ellenőrzésre.

*Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek*

- pontos munkavégzés,
- szóbeli kifejezőképesség,
- figyelem terjedelme, pontossága,
- emlékezet mobilizálása,
- szabályalkalmazás, szabálykövetés,
- összefüggés-felismerés.

<b>Fogalmak</b>	A pénzforgalommal kapcsolatos aktuális fogalmak (folyószámla, hitelszámla, kamat, csekk, részletfizetés), százalék (%).
-----------------	---

Témakör	3. Mérések	Javasolt óraszám 58 óra
<b>Előzetes tudás</b>	Mértékegységek átváltása.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A matematika elemi fogalmainak a mindennapi életben való használata. A mérés eredményeinek pontos lejegyzése. Arányos alaprajz készítése.	
<b>Ismeretek/fejlesztési követelmények</b>		<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési követelmények</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Szakmához és a hétköznapokhoz kapcsolódó mérések rutinos végzése.</li> <li>– A pontos munkavégzés fontosságának tudatosítása és szem előtt tartása.</li> <li>– Geometriai alapismeretek, a tanult mérési és számítási eljárások alkalmazása gyakorlati példákban.</li> <li>– Síkidomok és testek tulajdonságainak ismerete, segítségével terület és térfogat számítása.</li> <li>– Pontos, tiszta szerkesztés.</li> </ul> <p><i>Ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Hosszúság, tömeg és űrtartalom mérése.               <ul style="list-style-type: none"> <li>– Idő mérése.</li> </ul> </li> <li>– Gyakorlati mérések, mértékegységek, számítások.</li> <li>– Szerkesztési feladatok.</li> </ul>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom; osztályfőnöki óra:</i> szövegértelmezés, szövegelemzés és.</p>

	<p>Tanulói tevékenység  Mérések végzése különböző mérőeszközökkel. Becslés.  Összehasonlítás alkalmi és szabványos egységekkel.  Mértékegységek.  Átváltások.  Foglalkozásokhoz, és a köznapi élethez kapcsolódó szöveges feladatok megoldása.  Mértékegységek ismételése, összefüggések elmélyítése.  Szakmaorientált feladatvégzések szabványos mértékegységekkel.  Geometriai alakzatok (vonalak, síkidomok, testek) csoportosítása tanult tulajdonságok alapján.  Testek, síkidomok tanult tulajdonságok alapján történő rendszerezése, tulajdonságok elmélyítése.  A kör és alkotórészei.  Az átmérő és a sugár kapcsolata.  Kör kerületének, területének mérése tapasztalati úton. Kocka és téglatest térfogatának mérése, kiszámítása következtetéssel, majd mért adatok alapján.  Hosszúság, terület, térfogat mértékegységeinek összehasonlítása, összefüggések megállapítása. Szöveges feladatok végzése.  Szerkesztések. Tanult szerkesztések gyakorlása (méretarányos, szabványos jelölésekkel).  Összefüggések műveletek, mértékek, helyi értékek között.  Táblázat adatai közötti összefüggés felismerése, leírása.</p> <p>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek  Vizuális észlelés. Figyelem.  Auditív észlelés.</p>	
<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Méretarányos, felül-, elől-, oldalnézet.  Testhálózat (gyakorlati alkalmazásokkal összefüggésben). A feladatvégzésekkel kapcsolatos fogalmak.</p>	

<p><b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b></p>	<p>A tanuló képes alkalmazni a logikai kifejezéseket.  Jártasság az adott halmazra vonatkozó állítások igazságának eldöntésében.  Képes állításokat tagadni, ismeri a tagadás logikai tartalmát.  Jártasság sorozatok folytatásában adott és felismert szabály alapján mindkét irányban.  Képes egyenes arányosság ábrázolására.  Képes adatokból átlagszámításra.  Felismeri a 10-es számrendszer helyi értékeit milliós számkörben.  Képes a négy alpműveletet pontosan kivitelezni az egész és a racionális számok körében.  Képes szöveges feladatot megoldani, ellenőrizni, olvasható, áttekinthető írásbeli munkát végezni.  Zsebszámológépet pontosan használ.  Egyszerűbb összefüggéseket biztosan felismer számok, mennyiségek,</p>
--	--

mértékegységek, geometriai alakzatok között. Testek és síkidomok alkotórészeit felismeri.
--

## TESTNEVELÉS

A testnevelés az egyik legösszetettebb tanulási terület, meglehetősen komplex célkitűzéssel. Egyik legfontosabb feladata a tanulók testi, lelki, értelmi, érzelmi és szociális fejlődésének biztosítása, mely kiemelten a Nemzeti alaptanterv testi-lelki egészségre nevelés célját valósítja meg, miközben az alapkompenciák és az ezekre épülő Nat kompetencia-összetevők fejlesztése is megtörténik.

Az enyhe értelmi fogyatékos fiatalok középfokú nevelésében-oktatásában jellemző a tudatos és rendszeres öntevékenység, önképzési igény valamennyi műveltségi terület, így a testnevelés és sport esetében is. Hangsúlyossá válik a munkavállaláshoz szükséges fizikai kondíció és az egészsz tudatosság beépülése a személyiségvonások rendszerébe, a motoros aktivitásban vezető szerephez jut a kreativitás, a szabadidős fizikai tevékenység. Középfokú oktatásban részesülő enyhén értelmi fogyatékos fiatalok tehetséggondozásának egyik fő terepe a versenysport.

A kiemelt fejlesztési feladatok közül az erkölcsi, az önismereti, a másokért való felelősségvállalás valósulhat meg egyértelműen, de áttételesen szinte valamennyi nevelési célnak megfeleltethető a tantárgy.

Ha a tanuló gyógytestnevelésben vesz részt, vagy gyógytestnevelésben is részt vesz, a gyógytestnevelés végrehajtása során a testnevelés kerettanterv adaptálható elemeit is alkalmazni kell.

### Kötelező előkészítő évfolyam

A tantárgy sajátos fejlesztési célja az erő, az állóképesség, a gyorsaság és az ügyesség növelése, a motoros, kondicionális és koordinációs képességek fejlesztése. További cél a helyzetfelismerő képesség fejlesztése, a komplex személyiségfejlesztés, a szociális és emocionális aspektus hangsúlyával. Fontos a motiváció felkeltése a szabadidő- és diáksportokra, a testnevelés és sportági ismeretek bővítésére, a preventív és egészsz tudatos szokások kialakítására a tanulóknál. A testnevelés és egészsz fejlesztés kiemelten támogatja a biomechanikailag helyes testtartás kialakulását, szükség szerint a tartás javítását, korrekcióját.

A tantárgy terápiás célja, hogy az enyhe fokban értelmi fogyatékos fiatal kondicionális, koordinációs képességei és mozgásos cselekvésbiztonsága folyamatosan fejlődjen, erősítve a szocializációs, rehabilitációs folyamatokat, esélyt teremtve a munka világában való helytállásra.

<b>Témakör</b>	<b>1. Motoros képességfejlesztés – edzettség, fittség</b>	<b>Javasolt óraszám: 36 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Bemelegítési technikák alkalmazása. Négy-nyolc ütemű gyakorlatok végrehajtása. Függeszkedés bordásfalon, kötélén, gyűrűn.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Kondicionális és koordinációs képességfejlesztés. Testépítés természetes eszközökkel, egészségvédelemmel. Biomechanikailag helyes testtartás fenntartása.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Minőségelvű motoros tevékenységek tökéletesítése.</li> <li>– Sportági tevékenységre épülő kondicionális és koordinációs képességfejlesztés.</li> <li>– Vízi biztonság megteremtése, a víz, mint az egyik őselem gyógyhatásainak tudatosítása.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– A fittség és az edzettség kritériumai.</li> <li>– A terhelés élettani és pszichés értelmezése.</li> <li>– A nyolc évfolyamon tanultak elmélyítése, készségszintre emelése.</li> <li>– Gimnasztika.</li> <li>– Egyensúlygyakorlatok.</li> <li>– Küzdőgyakorlatok.</li> <li>– Zenére végzett gyakorlatok.</li> <li>– Légzőgyakorlatok.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Differenciált, egyéni edzésterv készítése – segítséggel.</p> <p>Négy-nyolc ütemű szabadgyakorlatok szer nélkül és tornaszerekkel (labda, kötél, gyűrű, zsámoly, tornapad).</p> <p>Szereken történő célirányos mozgások: függeszkedések, mászások.</p> <p>Önállóan végzett bemelegítés (8-10 gyakorlatnyi).</p> <p>Bemelegítő mozgásanyag tervezése és kivitelezése.</p> <p>Biomechanikailag helyes testtartás</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> egészséges életmód.</p>

fenntartása.

Testépítés – minden izomcsoport harmonikus fejlesztése a gerinc és az ízületek védelmével.

Tesztek, felmérések kizárólag diagnosztikus céllal:

- motoros (Cooper),
- kardio-respiratorikus,
- állóképesség,
- erő,
- izomerő,
- állóképesség,
- testösszetétel.

*Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek*

- döntési képesség,
- térkihasználási képesség,
- transzferhatások.

<b>Fogalmak</b>	Speciális kifejezések az edzésekkel kapcsolatban.
-----------------	---

<b>Témakör</b>	<b>2. Motoros készségfejlesztés – mozgástanulás</b>	<b>Javasolt óraszám: 60 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	Alakzatváltozásokban való együttműködés. Egyensúly-gyakorlatok végrehajtása egyensúlyvesztés nélkül. Erőfeszítésre és kitartásra való képesség fejlesztése. A tanult mozgáselemek önálló végrehajtása.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Természetes mozgásformák továbbfejlesztése. Sportágak technikai elemeinek megismerése. Célorientált motoros tevékenység kialakítása, gondolkodás, kreativitást fejlesztő motoros tanulás.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Térbeli és energiabefektetésre vonatkozó tudatosság fejlesztése.</li> <li>– Tudatos helyzetfelismerő és feladatmegoldó képességek fejlesztése.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Új sportági ismeretek és rendszerek alapjai.</li> <li>– Mozgásos tapasztalatszerzés a néptánc, a történelmi táncok, társastánc és modern mozgáselemek tárából.</li> <li>– Rendgyakorlatok.</li> <li>– Torna.</li> <li>– Támaszgyakorlatok.</li> <li>– Mászás, vándormászás.</li> <li>– Függeszkedés, lendülés.</li> <li>– Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc.</li> <li>– Atlétikai elemek: <ul style="list-style-type: none"> <li>– Járások, futások, dobások, ugrások, lökések, hajítások.</li> <li>– Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó iramú állórajttal.</li> </ul> </li> <li>– Tánc: népi és régi stílusú táncok, új stílusú táncok, sport jellegű táncok megismerése.</li> <li>– Úszás.</li> <li>– A vízből mentés elemi szabályai.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i> Természetes mozgások végrehajtása</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> Helyes higiénés szokások. Balesetvédelem.</p>

<p>(sportág-specifikus jelleggel).      Technikai és taktikai elemek véghezvitele      (egyéni szintű) cselekvési biztonsággal      Szervezést elősegítő gyakorlatok:      rendgyakorlatok, alakzatok felvétele,      menetelések, ellenvonulások, nyitódások,      zárkózás, szakadozások.      Térköz, távköz, takarás, igazodás,      testfordulatok adott irányokba járás közben.      Nyitódás, felzárkózás, felfejlődés,      szakadozás.      Soralkotások egyes és többes vonalban,      oszlopban menetelés alakzatfelvétellel.      Támaszgyakorlatok, függés- és      egyensúlygyakorlatok talajon, padon,      tornaszekrényen, gerendán, gyűrűn,      bordásfalon.      Mászás kötélén, vándormászás bordásfalon.      Függeszkedés, lendülés, lengés, hintázás      szereken.      Guruló átfordulás előre-hátra, tigrisbukfenc      gyakorlása.      Járások, futások, dobások, ugrások, lökések,      hajítások.      Futásfajták: terep, lassú, egyenletes, változó      iramú állórajttal, verseny, időmérés.      Tudatos, gyakorlati alapú tapasztalatszerzés a      hazai és külföldi sportjátékok technikai és      taktikai készletéből.      Tánc, művészeti előadás és más      mozgásformák alkalmazása az önreflexió és      önkifejezés érdekében.      Táncitanítás, tutorálás mozgásos      programokban, gyakorlatokban.      Úszás: gyors, mell, hátúszás saját tempóban,      a pillangóúszás elemei, indulási és beérkezési      technikák, vízi sportjátékok.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek,      területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– instrukcióra gyors, pontos reagálás      képessége,</li> <li>– imitációs és elemző képesség,</li> <li>– alkalmazkodási képesség,</li> <li>– a mozgás örömeinek átélése.</li> </ul>	
---	--

<p><b>Fogalmak</b></p>	<p>Balesetvédelemmel és baleset-megelőzéssel kapcsolatos fogalmak, támasz, átfordulás, tigrisbukfenc, ugróerő, lendület, gyorsítás, lassítás, rajtolás, átlépő technika, hajítás, dobás, lökés, vetés, start, fejes, forduló, a vízből mentés fogalomtára.</p>
------------------------	--

<b>Témakör</b>	<b>3. Játék</b>	<b>Javasolt óraszám: 36 óra</b>
<b>Előzetes tudás</b>	A játékok, feladatok szakszavainak értelmezése és azoknak megfelelő cselekvés. A labda céltudatos irányítása. A sportjátékok szabályainak betartása.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Együttműködés, kooperáció elősegítése. Versenyszellem és a sportszerűség kialakítása és fenntartása. Élethosszig űzhető szabadidős tevékenységek megismertetése és megkedveltetése.	

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Személyes és társas folyamatok pozitív alakítása a megismerésben, az értékelésben, az asszertivitásban, a sportszerűségben és a sikerorientáltságban.</li> <li>– Testnevelési és sport játékok stratégiai és taktikai elemeinek megismerése, szabályainak rendszere, szabálykövetés és mérlegelő értelmezés.</li> <li>– Csapatépítés.</li> <li>– Sportági előkészítő kreativitás és kooperativitás fejlesztése.</li> <li>– Inklúzióra, társadalmi integrációra előkészítés, érzékenyítés.</li> <li>– Érzelmek és motivációk szabályozásának megvalósítása.</li> <li>– Játékszabályok által döntésképesség és szabálytudat kialakítása.</li> <li>– Élményszerűség és öröm érzékeltetése a társas játéktevékenységben.</li> <li>– Személyes és társas folyamatok megélése.</li> <li>– A konfliktuskezelés ismerete és gyakorlata.</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Dobó- és elfogójátékok.</li> <li>– Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> az anyanyelv kifejező, informáló, felhívó funkcióinak alkalmazása közlés, megbeszélés, rábeszélés formáiban.</p>



<ul style="list-style-type: none"> <li>– Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés védővel szemben.</li> <li>– Átadások helyben és mozgás közben.</li> <li>– Célba rúgó és célba dobó játékok.</li> <li>– Kosárlabda.</li> <li>– Labdarúgás.</li> <li>– Röplabda.</li> <li>– Kézlabda.</li> <li>– Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel.</li> <li>– Szabadidős teremjátékok.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i>  Dobó és elfogó játékok játszása.  Futó- és fogójátékok taktikai elemekkel (kidobós).  Labdavezetés kézzel, lábbal, cselezés, védővel szemben, átadások helyben és mozgás közben, célba rúgó és célba dobó játékok.  Küzdősportok (judo) – önvédelemi megközelítéssel (esések, gurulások, szabadulások).  Szabadidős teremjátékok: gombfoci, asztali foci, darts, asztalitenisz, asztali hoki.  Preventív játékok és tevékenységek vízben.  Élethosszig végezhető szabadidős tevékenységek értése és reprodukciója.  Tanulói kreativitásra alapozó motoros játékok.</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– szabálytudat,</li> <li>– kooperativitás,</li> <li>– asszertivitás,</li> <li>– kudarc és győzelem sportszerű megélése.</li> </ul>	
--	--

<b>Fogalmak</b>	Játékok neve és szabályai, büntetődobás, büntetőrúgás, oldal-bedobás, sarokrúgás, szerelés, becsúztatás, ívelés, feladás, sáncolás, csatár, középpályás, védő, kapus, kapáslövés, önvédelem, esés, gurulás, szabadulás.
-----------------	---

<b>Témakör</b>	<b>4. Versenyzés</b>	<b>Javasolt óraszám: 36 óra</b>
<b>Előzetes tudás Előzetes tudás</b>	Együttműködés a csapattársakkal, versenytárrsal. Az egyszerűsített sportági versenyszabályok betartása. A	

	labdakezelési ismeretek gyakorlati alkalmazása.
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	A tanulók képessé tétele egyszerűsített szabályokkal zajló versenyzésre: sor-és váltóversenyek és egyszerűsített sportági versenyek esetében. Olimpikonok, paralimpikonok tiszteletére nevelés.

<b>Fejlesztési ismeretek és tevékenységek</b>	<b>Kapcsolódási pontok</b>
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Sportági versenyek, versenytapasztalatok megszerzése a diáksport, élsport és szabadidősport terén.</li> <li>– Sportszerűség fogalmi jelentésének ismerete.</li> <li>– Az olimpia és sporttörténet nagy alakjai, emblemikus személyiségei, híres magyar és nemzetközi sportolók megismertetése a múltból és a jelenből.</li> <li>– Példakép (választás, a választás megindokolása).</li> </ul> <p><i>Fejlesztési ismeretek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Egyénileg, párban és csoportosan végrehajtott versenyfeladatok, a sportági versenyek szabályainak, technikájának és taktikájának elemei.</li> <li>– Sorversenyek. Váltóversenyek. Futóiskola. Ugróiskola. Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályainak megismerése.</li> <li>– Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok.</li> <li>– Küzdősportok elemei.</li> <li>– Az olimpiák története – sportidolok, paralimpia.</li> </ul> <p><i>Tanulói tevékenység</i></p> <p>Sportági versenyek – szükség szerinti egyszerűsített szabályokkal – gyakorlása. Váltóversenyek. Futóiskola – futóversenyek (gyors, kitartó, gát, staféta). Ugróiskola – magasugrás, távolugrás. Dobóversenyek (célba, távba különféle eszközökkel). Sorversenyek. Váltóversenyek.</p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> viszonszavak; a versenyekhez, sporthoz kapcsolódó szakkifejezések tartalma, szókincsbővítés.</p> <p><i>Osztályfőnöki óra:</i> egészséges életmód.</p> <p><i>Informatika:</i> képek, eredmények keresése honlapokon.</p> <p><i>Erkölcstan:</i> önismeret – testi és lelki egészség.</p>

<p>Dobóversenyek. Kötélugró verseny. Kosárra dobó verseny. Labdavezetési verseny. Kidobó játék. Labdarúgás, kosárlabda, kézilabda, zsinórlabda játékok szabályszerű, csapatok közötti játéka.</p> <p>Népi gyermek versenyjátékok, versenyfeladatok (bigézés, karikahajtás, dióleső, tojásba vágás, csizmadobáló). Úszóverseny egyszerűsített szabályokkal. Küzdősportok elemei – birkózás, keleti küzdősportok elemei.</p> <p>Sor- és váltóversenyek szabályainak ismerete és betartása.</p> <p>Egyszerűsített sportági versenyek ismerete és végrehajtása az írott és íratlan sportszerűségi szabályok betartásával.</p> <p>Példakép keresése híres magyar és nemzetközi sportolók és csapatok közül (képek, eredmények, versenyek látogatása, kulturált szurkolás).</p> <p><i>Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– szabálykövetés, szabálytartás,</li> <li>– egészséges versenyszellem,</li> <li>– kooperáció,</li> <li>– koordináció,</li> <li>– döntési és reagáló képesség.</li> </ul>	
---	--

<b>Fogalmak</b>	A játékok neve és szabályai; erőszakos, kíméletlen, sportszerű, „fair play”, esélyegyenlőség, teljesítmény, olimpikon, paralimpia.
-----------------	--

Témakör	5. Prevenció, életvezetés, egészségfejlesztés	Javasolt óraszám: 12 óra
<b>Előzetes tudás</b>	A gyakorolt mozgáselemek, szabadidős tevékenységek ismerete. Egyszerű relaxációs gyakorlatok irányítás melletti elvégzése. Az egészséges életmód alapelemeinek ismerete.	
<b>A témakör nevelési-fejlesztési céljai</b>	Egészségfejlesztő mozgásos tevékenységformákra, egészségtudatosságra nevelés. Relaxációs gyakorlatok, mint az önsegítés eszközeinek tudatosítása. Higiénés ismeretek tudatos alkalmazására nevelés. A szabad levegőn végzett sportok egészségmegőrző szerepe.	

Fejlesztési ismeretek és tevékenységek	Kapcsolódási pontok
<p><i>Fejlesztési tevékenységek</i></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– Igénykeltés a mozgásban gazdag életformára, a terhelés alakítására és kontrolljára való képesség kialakítása.</li> </ul>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> gyermek- és ifjúsági irodalmi alkotások az egészség-betegség témaköréből.</p>

- Optimális testtömeg és fittség paramétereinek kialakítása és/vagy fenntartása.
- A relaxáció és stresszoldás mint a lelki egészség megőrzésének egyik eszköze.
- Életviteli alapelvek és szokásrendszerek: étrend, bioritmus, higiénia, médiatudatosság, szenvedélybetegségek hatásai a testi-lelki egészségre.
- Primer prevenció és az életvezetés kapcsolatrendszere: szokások, egészségfejlesztés, egészségtudatosság.
- Egyéni felelősség és döntés az egészséges életvitel és a szabadidős tevékenységek megvalósításában.
- Biztonság és környezettudatosság.
- Rendszeres testmozgás, sport egészségmegőrző hatása.
- Önkontroll, önuralom.
- Szabad térben végzett gyakorlatok végrehajtásának képessége –a védő-óvó intézkedések ismerete és gyakorlata (napsugárzás, kullancs, időjárásnak megfelelő ruházat).
- A könnyített testnevelés individuális lehetőségének megteremtése.
- A tanulók betegségtudatának, féltékenységének, esetleges gátlásainak mérséklése, oldása egyéni sikerhez juttatásával.

#### *Fejlesztési ismeretek*

- Otthon is végezhető testgyakorlatok.
- Táncok különféle műfajai.
- Testi higiéné tartalmi elemei és azok mindennapi gyakorlata.
- Relaxációs gyakorlatok.
- Egészséges életmód alapelemei – étkezés, ruházat, pihenés, mozgás, a káros anyagok kerülése, betegségek megelőzése, prevenció, védőoltások szerepe.
- Természetben üzhető sportok (balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem elsajátítása).

- Kerékpározás, görkorcsolyázás.
- Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.
- Könnyített testnevelés.

#### *Tanulói tevékenység*

Egészségfejlesztő motoros

tevékenységformák – egyénileg, párban, csapatban.

Otthon is végezhető testgyakorlatok (aerobic, talajtorna).

Relaxációs gyakorlatok: légzőgyakorlatok, figyelemösszpontosító és lazító testtartások.

Természetben űzhető sportok: labdajátékok, futóversenyek, túra, kocogás, tájfutás – balesetvédelem: kullancsveszély, a nap káros sugarai elleni védelem rendszeres elvégzése (krémezés, ruházat, ellenőrzés).

Kerékpározás, görkorcsolyázás.

Úszás természetes vizekben – csak engedélyezett és kijelölt helyen.

Könnyített testnevelés: a tanulók egyéni állapotához, elváltozásaihoz igazodó gyakorlatok (a gyógytestnevelővel való konzultáció szerint, a tantervben foglalt, nem ellenjavallt gyakorlatok, feladatok végrehajtása).

Testtartás-javító gyakorlatok: preventív és korrigáló feladatok megoldása sporteszközök alkalmazásával.

#### *Hangsúlyosan fejlesztendő képességek, területek*

- egészségtudatosság,
- mozgásigény,
- a körülményekhez való alkalmazkodás,
- a természet szeretete, fenntartható fejlődés.

<b>Fogalmak</b>	Higiéné, relaxáció, edzettség, fittség, túra, bioritmus, gyógytestnevelés, korrekció, napsugárzás, UV-A és UV-B, kullancs, médiatudatosság, prevenció, drog, önuralom, önkontroll, testtartás, tájfutás, tájoló, térkép, terep, önkarbantartás, tréning, örömréning.
<b>Összegzett tanulási eredmények az évfolyam végén</b>	<p>Menet- és ütemtartás, hosszabb távú egyenletes, lassú futás.  Hatékony mozgásszabályozás, két-három mozgáselem összekapcsolása a gyakorlatok során, a gyakorolt mozgáselemeket, sportágakat szabad térben, más körülmények között is alkalmazni.  A szergyakorlatok teljesítése, önálló végrehajtása a tanuló képessége szerint.  Az ugróerő és súlypontemelkedés tudatos szabályozása.  A tánc és a közös mozgás élményének élvezete.  A tanuló képes:  önállóan bemelegíteni;  a sportot életritmusába beépíteni;  legalább egy úszásnemet biztonságosan művelni;  versenyjátékok, versenyfeladatok szakszavait értelmezni, és azoknak megfelelően cselekedni;  labdát céltudatosan irányítani;  labda- és sportjátékok szabályait betartani, a csapatszerepeket felismerni;  a szabályok betartásával aktívan részt venni a közös játékokban, versenyekben;  higiénés ismereteit rutinszerűen alkalmazni saját életterében;  a relaxációs gyakorlatokat önsegítő rendszerében alkalmazni, nyugalmi és stresszhelyzetben szokásrendszerébe integrálni az egészségtudatos magatartásformákat.</p>